

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

АГЕНЦИЯ ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

О Т Ч Е Т

ЗА ДЕЙНОСТТА НА АГЕНЦИЯТА ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ ЗА 2014 ГОДИНА

София, Март 2015 г.

ВЪВЕДЕНИЕ:

Дейността на Агенцията за социално подпомагане (АСП) през 2014 г. се осъществи в съответствие с приоритетите, залегнали в Стратегическия план на АСП за периода 2014-2017 г. и насочени към изпълнение на държавната политика по гарантиране правото на адекватна социална закрила за всички български граждани и за всеки гражданин на друга държава, намиращи се на територията на България. В тази връзка, визията на Агенцията за социално подпомагане за 2014 г. бе подобряване адекватността и устойчивостта на системите за социална закрила и социално включване.

Дейностите, осъществявани от Агенцията са:

- отпускане на социални помощи и на семейни помощи за деца;
- предоставяне на социални услуги;
- координиране планиране и развитие на социалните услуги;
- контролиране спазването на утвърдени критерии и стандарти за извършване на социални услуги, предоставяни на лица;
- разрешаване откриване, закриване, промяна на вида и капацитета на специализирани институции и социални услуги в общността, когато са делегирани от държавата дейности;
- регистриране лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане, извършващи социални услуги;
- изготвяне на обобщени годишни отчети и анализи за дейността в областта на социалните помощи и социалните услуги, които представя на министъра на труда и социалната политика;
- изготвяне на проекти на нормативни актове в областта на социалните помощи и социалните услуги;
- други дейности, определени със закон или с акт на Министерския съвет.

ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА
АГЕНЦИЯТА ЗА
СОЦИАЛНО
ПОДПОМАГАНЕ ЗА 2014
ГОДИНА

София 1051,

ул. „Триадица“ №2

телефони:

(02) 811 9 607

(02) 8119 639

горещ телефон:

(02) 935 05 50

ok@asp.government.bg

www.asp.government.bg

С Постановление № 965 на Министерски съвет от 16.12.2005 г., Агенцията за социално подпомагане е определена за междинно звено по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз и националния бюджет в рамките на програмния период 2007-2013 година. В тази връзка мисията на Агенцията е да създаде условия за:

- насърчаване на устойчивото развитие на социалните услуги за уязвими хора и групи, и
- стимулиране на инициативите в сферата на социалната икономика, и
- подобряване достъпа до здравни услуги и повишаване на здравната култура, особено сред уязвимите групи,

С цел: Подкрепа на социално включване.

Стратегическа цел № 1: Да се създадат условия за гарантиране на адекватна социална закрила и пълноценно социално включване на всички граждани.

Приоритет № 1.1.:

- *Да се създадат условия за гарантиране на социална защита на уязвимите групи от населението;*
- *Създаване на условия за изпълнение и повишаване ефективността на програмите за социално подпомагане.*

ПРОГРАМА „ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СОЦИАЛНИ ПОМОЩИ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА ДИФЕРЕНЦИРАН ПОДХОД“

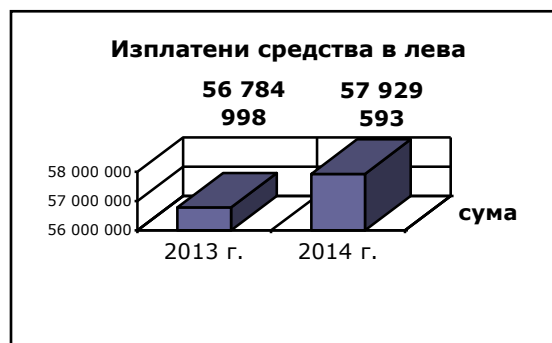
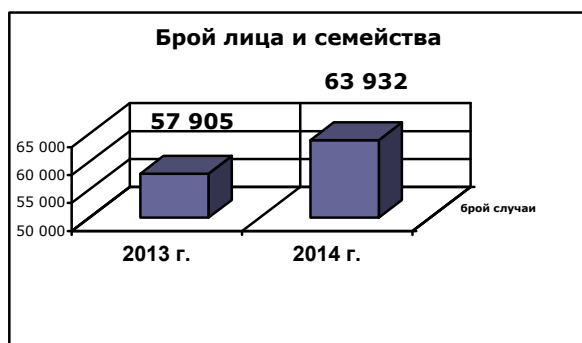
Законът за социално подпомагане регламентира видовете помощи, предназначени да подкрепят нуждаещи се лица и семейства, които живеят под определен защитен доход, за задоволяване на основните им жизнени потребности. Програмата се изразява в отпускане на месечни помощи, които допълват личните доходи до определена граница, еднократни и целеви помощи.

Във връзка с изпълнението на дейностите по отпускане на социални помощи, съгласно Закона за социално подпомагане (ЗСП) и Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (ППЗСП), в Агенцията за социално подпомагане ежесечно постъпват данни от дирекции „Социално подпомагане“ (ДСП) чрез дирекциите за социално подпомагане (РДСП) в страната.

От началото на **2014 г.** до края на месец декември по реда на ППЗСП с еднократни, целеви и месечни социални помощи в страната са подпомогнати общо **63 932 лица и семейства**. Изплатената сума е **57 929 593 лева**.

За същия период на 2013 г. с еднократни, целеви и месечни социални помощи, отпуснати по реда на ППЗСП, в страната са подпомогнати общо **57 905 лица и семейства**, а изплатената сума е **56 784 998 лева**.

Наблюдава се **увеличение на подпомогнатите** лица и семейства по ЗСП и ППЗСП с **6 027 (с около 9,5%)**, а изплатените средства са с **1 144 495 лева повече**. Това се дължи на възникналите природни бедствия през 2014 г. и необходимостта от финансова подкрепа на пострадалите семейства.

Данните по видове социални помощи са както следва:

1. Месечни помощи по реда на чл. 9 от ППЗСП:

По данни, предоставени от дирекциите „Социално подпомагане“ за **2014 г.**, с месечни помощи по реда на чл. 9 от ППЗСП в страната са подпомогнати средномесечно **52 485 лица и семейства**. Изплатената сума е **54 744 818 лева**. За същия период на 2013 г. средномесечно са обхванати **49 921 случая**. Изплатената сума е била **54 016 358 лева**.

Данните сочат **увеличение на средномесечния брой подпомогнати** лица и семейства през 2014 г. с **2 564 (с около 5%)**, в сравнение с миналата година.

Увеличението се дължи на приключващите европейски програми на национално и местно ниво.

2. Еднократни помощи по реда на чл. 16 от ППЗСП:

За **2014 г.** общият брой на отпуснатите еднократни помощи в страната е **11 227 броя**, за които са изплатени **3 088 423 лева**. За същия отчетен период на 2013 г. **7 758** лица и семейства са получили общо **2 674 834 лева**.

Отчетено е **увеличение** на броя на лицата и семействата, получили еднократни помощи с **3 469** лица (близо **45%**), което се дължи главно на отпуснатите в максимален размер еднократни помощи за покриване на част от разходите за нанесените щети от природните бедствия през 2014 година.

3. Целеви помощи за наем на общинско жилище

През **2014 г.** средномесечно са подпомогнати **220 лица**, а изплатената сума за периода е **96 352 лева**. За същия период на 2013 г., средномесечно са подпомогнати **226** лица, за **93 806 лева**.

4. Целеви средства за диагностика и лечение:

В ПМС № 17 от 31.01.2007 г., обнародвано в ДВ, бр. 13 от 09.02.2007 г., са регламентирани условията и реда за заплащане стойността на оказаната болнична медицинска помощ за диагностика и лечение в лечебните заведения на лица, които нямат доход и/или лично имущество, което да им осигурява лично участие в здравноосигурителния процес.

С цел осигуряване на компетентен и ефективен контрол по разходване на публичните финансови средства, предназначени за болнично лечение на здравнонеосигурени лица, които нямат доход и/или лично имущество, което да им осигурява лично участие в здравноосигурителния процес, Министерски съвет прие Постановление № 313 от 27.12.2013 г., обн. в ДВ, бр. 2 от 07.01.2014 г., в сила от 01.01.2014 година. Съгласно промените, средствата за заплащане на проведеното болнично лечение се предоставят целево по бюджета на АСП, но се изплащат на болничните заведения чрез Националната здравноосигурителна каса.

През **2014 г.** на лечебните заведения за болнична помощ чрез Националната здравноосигурителна каса са преведени **2 579 139 лева**. За същия период на миналата година са изплатени **3 031 597 лева**.

През **2014 г.** в териториалните поделения на АСП са постъпили **5 632 молби-декларации** от здравнонеосигурени лица за извършване на преценка отговарят ли на условията на ПМС № 17/2007 година. Изготвени са **4 510 положителни социални доклади**, които са изпратени на болничните заведения, където са лекувани.

5. Еднократни целеви помощи за подпомагане на лицата и/или семействата, изплатени по постановления на Министерски съвет:

Във връзка с възникналите **кризисни ситуации** в страната **през 2014 г.**, в изпълнение на постановления на Министерския съвет, чрез териториалните поделения на АСП е изплатена еднократна финансова помощ на наследниците на починали лица, както следва:

- В ДВ, бр. 55 от 04.07.2014 г. е обнародвано Постановление № 176 от 26 юни 2014 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на Министерството на труда и социалната политика за 2014 г. за изплащане на еднократна финансова помощ на законните наследници на лицата, починали при наводнението, вследствие на обилните валежи на територията на гр. Варна и гр. Добрич на 19 и 20 юни 2014 г. – **130 000 лв. за 13 починали лица;**

- В ДВ, бр. 59 от 18.07.2014 г. с Постановление № 192 от 10 юли 2014 г. за изменение и допълнение на Постановление № 176 от 26 юни 2014 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на Министерството на труда и социалната политика за 2014 г. за изплащане на еднократна финансова помощ на законните наследници на лицата, починали при наводнението, вследствие на обилните валежи на територията на гр. Варна и гр. Добрич на 19 и 20 юни 2014 г. – **10 000 лв. за 1 починало лице;**

- В ДВ, бр. 69 от 19.08.2014 г. с Постановление № 248 от 14 август 2014 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на Министерството на труда и социалната политика за 2014 г. за изплащане на еднократна финансова помощ на законните наследници на починалите лица при наводнението, вследствие на обилните валежи на територията на с. Враниловци (обл. Габрово) и гр. Мизия (обл. Враца) – **40 000 лв. за 4 починали лица;**

- В ДВ, бр. 80 от 26.09.2014 г. с Постановление № 290 от 18 септември 2014 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на Министерството на труда и социалната политика за 2014 г. за изплащане на еднократна финансова помощ на законните наследници на починалите лица при наводнението на територията на област Бургас – **30 000 лв. за 3 починали лица;**

- В ДВ, бр. 8 от 14.10.2014 г. с Постановление № 320 от 8 октомври 2014 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на Министерството на труда и социалната политика за 2014 г. за изплащане на еднократна финансова помощ на законните наследници на починалите лица при инцидента в завода за взривни вещества „Миджур“ в с. Горни Лом (обл. Видин), на 1 октомври 2014 г. – **150 000 лв. за 15 починали лица;**

- В ДВ, бр. 94 от 14.11.2014 г. с Постановление № 357 от 5 ноември 2014 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на Министерството на труда и социалната политика за 2014 г. за изплащане на еднократна финансова помощ на законните наследници на починалото лице при наводнението на територията на област Бургас – **10 000 лв. за 1 починало лице.**

Към 31.12.2014 са изплатени общо **342 500 лева** на наследниците на **37 починали лица**, като изплащането продължава и през 2015 година.

Изпълнението на цитираните постановления се осъществява чрез териториалните поделения на АСП.

6. Целеви помощи за ветерани от войните и военноинвалиди:

Условията и редът за предоставяне на целеви средства и помощи на ветераните от войните и военноинвалидите са регламентирани в следните нормативни актове:

– Закон за ветераните от войните; Правилник за прилагане на Закона за ветераните от войните и Наредба № 3 от 24.08.2012 г. за реда за предписване, отпускане и контрол на лекарствени продукти и дентална помощ на ветераните от войните;

– Закон за военноинвалидите и военнопострадалите; Правилник за прилагане на Закона за военноинвалидите и военнопострадалите и Наредба № 4 от 19.10.2012 г. за реда за получаване и заплащане на лекарствени продукти на военноинвалидите и военнопострадалите.

От началото на **2014 г.** общият **средномесечен брой** на случаите е **5 746**, от които **1 815** военноинвалиди и военнопострадали и **3 931** ветерани от войните. Общият размер на изплатената сума е **4 272 559 лв.**, в т.ч. 3 612 567 лв. трансфер на средства към НЗОК.

По програмата „Предоставяне на социални помощи при прилагане на диференциран подход“ през 2014 г. са подготвени и изпратени до МТСП предложения, становища и доклади за промяна на ПМС № 17/2007 г. и чл. 17 от ППЗСП.

Във връзка с увеличаващия се брой на чужди граждани, търсещи закрила и убежище в РБългария, **експерти участваха в** работни групи, работни срещи и кръгли маси за създаване на организация и взаимодействие между институциите, както следва:

- Междуведомствена работна група по Националната стратегия за интеграция на бежанците за 2014 г. и Проект за Национален план за действие по интеграция за 2014 г. в изпълнение на Националната стратегия за интеграцията на лицата, получили международна закрила в Република България;
- Междуведомствена работна група, относно разработване на Национален план за действие по заетостта за 2015 г.;
- Работна група на тема „Социална подкрепа на уязвими групи от бежанци в Република България“;
- Заключителна работна среща по проект, изпълняван от българските журналисти на тема „Социална подкрепа за интеграция на чуждестранни граждани с предоставен статут на бежанци“;
- Междуведомствена работна група за оказване на съдействие за разработване на Национална програма за интеграция на бежанците в Република България, организирана от ВКБООН;
- „Кръгла маса“ по покана на Върховен комисариат на ООН за бежанците ; конференция на тема: „Опит при оказване помощ на лицата, търсещи убежище, проблеми във връзка с интеграцията им и надигащата се ксенофобска вълна“ и други.
- Надграждащо обучение за работа с лица, търсещи и получили международна закрила (27-28 ноември 2014 г., гр. Свиленград).

Изготвени са материали за реда и условията, при които се подпомагат чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут - за ползване от медии, заинтересовани институции и граждани.

Изготвени са **50 бр.** писма до ДСП и до МТСП във връзка с отпускане на допълнителна финансова помощ по проект „Енергийно обновяване на българските домове“ по Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 година.

Изготвени и предоставени на териториалните поделения в страната са **3** указателни писма, във връзка със законосъобразното прилагане на ЗСП и ППЗСП. **Участие** в работна среща за изготвяне на Методика за предоставяне на еднократна финансова помощ за целеви групи с ниски доходи. Изготвени са **2** указателни писма по процедурата за изплащане на средства от Фонд „Социална закрила“, както и **1 616** писма, относно кандидатстване и получаване на еднократни социални помощи по реда на чл. 27, т. 1 от ЗСП, във връзка с Методиката за разпределение на средствата по Фонд „Социална закрила“,

Изготвени са общо **387** отговора на писма от Администрацията на Президента на Република България, Приемна на Администрацията на Министерски съвет, кметове и областни управи, Комисията за защита от дискриминация и други институции и граждани.

ПРОГРАМА „ЦЕЛЕВА СОЦИАЛНА ЗАЩИТА ЗА ОТОПЛЕНИЕ“

В Наредба № РД 07-5 от 16.05.2008 г. (Наредбата) са регламентирани условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление на лица и семейства през отоплителния сезон.

Съгласно нормативно определените условия, цитирани в Наредбата, право на целева помощ за отопление имат лицата и семействата, чийто средномесечен доход за предходните шест месеца преди месеца на подаване на молбата-декларация е по-нисък или равен от диференциран минимален доход за отопление. Тези лица и семейства трябва да отговарят и на условията по чл. 10 и чл. 11 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (ППЗСП). Целевата помощ се отпуска след преценка на доходното, имущественото, здравословното състояние, възрастта и семейното положение, като размерът на същите се определя ежегодно, съобразно промените в цените на електроенергията. Диференцираният минимален доход за отопление е определен в чл. 2, ал. 4 от Наредбата.

В ДВ, бр. 20 от 07.03.2014 г. е публикувано **Постановление № 42** на Министерски съвет за одобряване на допълнителни разходи за предоставяне на **еднократна финансова подкрепа на лица и семейства в размер на 30 лева**. Право на тази финансова помощ имаха:

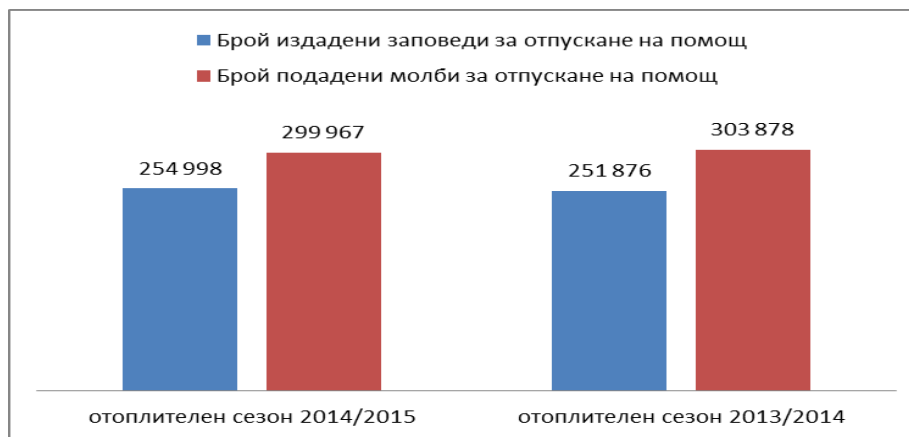
- лицата и семействата, получили целева помощ за отопление за отоплителен сезон 2013/2014 г.;
- лица и семейства, подали молба-декларация за отопление за отоплителен сезон 2013/2014 г., на които е издадена заповед за отказ поради по-висок от диференцирания минимален доход за отопление със сума по-малка или равна на 10 лв.;
- лица и семейства, които са подали молба-декларация за отопление за отоплителен сезон 2013/2014 г., на които е издадена заповед за отказ поради непълна 6-месечна регистрация в дирекция „Бюро по труда“ към 01.11.2013 г. и към момента продължават да са регистрирани;
- съгласно чл. 5, ал. 1, т. 4 от ПМС № 42/2014 г. молби-декларации са подавали лица и семейства, на които средномесечният доход е бил по-висок от диференцирания минимален доход за отопление със сума по-малка или равна на 10 лв., и които не са подавали молба-декларация за целева помощ за отопление за сезон 2013/2014 година.

За периода от януари до юни са **изплатени по 30 лв. на 254 012 лица и семейства** по ПМС № 42.

За отоплителен сезон 2014/2015 г. бяха направени следните изменения и допълнения на Наредбата:

- При определяне правото на целеви помощи за отопление размерът на пенсиите, определен след 1 юли 2008 г., се намалява с коефициент 1,245;
- Въведена е и нова целева група, попадаща в обхвата на Наредбата - дете, настанено по чл. 26 от ЗЗД в семейство на роднини и близки или в приемно семейство;
- Размерът на целевата помощ за отоплителен сезон 2014/2015 г. бе определен на 65,72 лв./месечно. След увеличение на цената на електроенергията, се прие Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД 07-5 от 16.05.2008 г. (обнародвана в ДВ, бр. 91 от 04.11.2014 г.), с която бе увеличена базата, на която се определя месечния размер на целевата помощ за отопление от 280 на 385 квтч електроенергия, от които 280 квтч дневна и 105 квтч нощна. Размерът на целевата помощ бе променен на 72,20 лева.

С направените през 2014 г. изменения в Наредбата, се **увеличи** броят на подпомогнатите лица и семейства. Общият брой на получилите целеви помощи за отопление **за отоплителен сезон 2014/2015 г. е 254 998**, докато за предходия отоплителен сезон 2013/2014 бяха подпомогнати **251 876** лица и семейства.

Във връзка с направените промени са изготвени **4** указателни писма до РДСП и ДСП по законосъобразното прилагане на Наредба № РД07-5/2008 г. и **2** указателни писма във връзка с Постановление № 42/2014 г. на Министерски съвет за одобряване на допълнителни разходи за предоставяне на еднократна финансова подкрепа на лица и семейства в размер на 30 лева.

През **2014 г.** са изготвени и **подписани споразуменията** за съвместна дейност между АСП и съответните топлофикационни дружества, както и с трите електроразпределителни дружества във връзка с предоставянето на целевите помощи за отоплителен сезон 2014/2015 година.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ОТ СОЦИАЛНИ ПОМОЩИ КЪМ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗАЕТОСТ”

В периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г. в Националната програма „От социални помощи към осигуряване на заетост” от кръга на лицата в трудоспособна възраст, обект на

месечно подпомагане по реда на чл. 9 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане е **осигурена заетост в общополезни дейности на 20 775 лица**. Отпаднали от месечно подпомагане са **13 629 лица и семейства**, в резултат на осигурената им субсидирана заетост.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „АСИСТЕНТИ НА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ“ (НП АХУ)

Агенцията за социално подпомагане - в партньорство с Агенцията по заетостта (АЗ), реализира Национална програма „Асистенти на хора с увреждания“ (НП АХУ), дейност „Личен асистент“, в изпълнение на Националния план за действие по заетостта (НПДЗ), който се приема ежегодно с решение на Министерски съвет. Националната програма осигурява заетост на безработни лица за облекчаване на положението на семействата, в които има човек с трайни увреждания, нуждаещ се от постоянни грижи. Целта е постигане на социална адаптивност в рамките на съществуващата инвалидност.

Дейността „Личен асистент“ по Националната програма се реализира на територията на цялата страна от териториалните структури на АСП - дирекциите „Социално подпомагане“.

През **2014 г.** на **3 640 безработни лица** от страната е осигурена заетост в дейност „Личен асистент“, от които **876 са лични асистенти на деца**. По постъпили предложения от РДСП и ДСП в страната са изготвени **281 становища за включване по изключение** в дейност „Личен асистент“ с решение на Изпълнителния директор на АСП.

През 2013 г. на **4 511 безработни лица** от страната е осигурена заетост в дейност „Личен асистент“, от които **1 365 - лични асистенти на деца**.

Във връзка с обезпечаване изпълнението на НП АХУ до края на 2014 г., на базата на допълнително събрана оперативна информация от ДСП в страната, са подготвени поредица от писма до МТСП и АЗ с искане за осигуряване на **допълнителен финансов ресурс** за удължаване 6-месечния срок на трудовите договори на наетите лични асистенти до 31.12.2014 година. С ПМС № 188 от 07.07.2014 г. финансовият ресурс е осигурен и срокът на трудовите договори с личните асистенти е удължен до 31.12.2014 година.

След анализ на показателите за изпълнението на НП АХУ през 2014 г. са подготвени **4 аргументирани предложения за изменение и допълнение на НП АХУ** с цел най-справедливо изразходване на ограничения в НПДЗ финансов ресурс.

Във връзка с направените през 2014 г. изменения и допълнения в НП АХУ и с цел прилагане на единен подход при изпълнението на Програмата са подготвени и изпратени **11** указателни писма до РДСП и ДСП в страната.

Приоритет № 1.2.:

- *Да се подобри системата за подкрепа на децата и семействата чрез инициране на промени в законодателството и ефективно подпомагане на семействата с деца;*
- *Осигуряване на условия за подобряване системата за подкрепа на децата и семействата, както и предоставяне на материална подкрепа за семействата с деца.*

ПРОГРАМА „ПОДПОМАГАНЕ НА СЕМЕЙСТВА С ДЕЦА”

Изпълнението на програмата е регламентирано в Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД) и Правилника за неговото прилагане (ППЗСПД). Семейните помощи имат за цел да равнопоставят осигурените и неосигурените жени, гарантирайки им възможност да посрещнат увеличените разходи, както преди раждането на децата им, така и да подпомогне раждането и отглеждането на децата в семейна среда. Отпускането и предоставянето на семейните помощи за деца е в пряка зависимост от равнището на доходите и демографските процеси в страната. Факторите, които оказват въздействие върху реализацията и обхвата на програмата за семейни помощи за деца са свързани с: икономическото развитие; равнището на безработица; равнището на раждаемост; увеличаване или намаляване на броя на децата, обхванати от системата на образованието.

По тази програма се отпускат следните видове помощи: еднократна помощ при раждане на дете; еднократна парична помощ за отглеждане на близнаци до навършване на 1 година; еднократна парична помощ за отглеждане на дете до навършване на 1 година от майка студентка, учаща в редовна форма на обучение; месечни помощи за отглеждане на дете до 1 година; месечни помощи за дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст; еднократна помощ при бременност и целеви помощи за ученици; месечна добавка за деца с трайни увреждания и целева помощ за пътуване на многодетни майки с железопътния и автобусния транспорт.

Месечните семейни помощи и еднократните целеви помощи за първокласници по преценка да дирекциите „Социално подпомагане” могат да се отпускат и под формата на социални инвестиции.

Семейните помощи се отпускат след проверка доходите на семействата. Доходният критерий не е въведен по отношение отпускането на: еднократната помощ при раждане на дете; еднократната помощ за отглеждане на дете до 1 година от майка студентка, учаща в редовна форма на обучение; еднократната помощ за отглеждане на близнаци до навършване на 1 година; семейни помощи за деца с трайни увреждания; семейни помощи за деца, настанени за отглеждане в семейство на роднини, близки или приемно семейство по реда на чл. 26 от ЗЗД; целевата помощ за безплатно пътуване с железопътния и автобусния транспорт в страната на многодетни майки.

В ДВ, бр. 109 от 20.12.2013 г. е обнародван Закона за държавния бюджет на Република България **за 2014 г.**, с който **се променя размера** на месечната добавка за деца с увреждания по **чл. 8д от ЗСПД от 217 на 240 лева.**

От 2014 г. в Закона за държавния бюджет за 2014 г. размерът на месечните помощи за дете по **чл. 7, ал. 1 от ЗСПД** е, както следва: **за първо дете – 35 лв.; за второ дете – 50 лв.; за трето и всяко следващо дете – 35 лв.**; размерът на месечните помощи за дете, настанено по реда на **чл. 26 от ЗЗД по чл. 7, ал. 2 от ЗСПД** се определя и изплаща в размер като за първо дете – **35 лв.**; размерът на месечните помощи за **дете с увреждане по чл.7, ал. 8 от ЗСПД** се определя и изплаща в двоен размер от размера на второ дете – **100 лв.**; размерът на месечните помощи **за дете по чл. 7, ал. 1 от ЗСПД при едновременно раждане на две и повече деца** се определя и изплаща в размер 15 на сто от размера за второ дете – **75 лева.**

В ДВ, бр. 54 от 01.07.2014 г. беше обнародвано Постановление на Министерски съвет № 177 от 27.06.2014 г., с което се определя **еднократна целева помощ за ученици**, записани в първи клас на държавно или общинско училище, за покриване на част от разходите в началото на учебната 2014/2015 г. в размер **250 лева.**

Отчетните данни за Програма „Подпомагане на семейства с деца“ са:

1. Еднократни помощи при раждане на дете (размерът на помощите е определен в Закона за държавния бюджет, като за 2014 г.: за първо дете – 250 лв.; за второ дете – 600 лв.; за всяко следващо дете – 200 лв.).

През **2014 г.** са отпуснати еднократни помощи за **69 163 родени деца.** Изплатени са **26 238 340 лева.** През 2013 г. са отпуснати еднократни помощи за **68 080 родени деца.** Изплатени са **25 620 985 лева.**

Отпуснатите помощи за родени деца са се **увеличили с 1 083 деца (около 1,5%),** спрямо 2013 година.

2. Еднократна парична помощ за отглеждане на близнаци до навършване на 1 година (размер на помощта, определен със Закона за държавния бюджет за 2014 г. – 1 200 лв.).

За дванадесетте месеца на **2014 г.** са отпуснати еднократни помощи за **2 264** деца-близнаци и са изплатени **2 686 475 лева.** За същият период на 2013 г. са отпуснати еднократни помощи за **1 993** деца-близнаци и са изплатени **2 366 905 лева.**

Отчетеното **увеличение** в броя на децата-близнаци - **с 271 деца,** за които се отнася помощта, спрямо същия период на 2013 г., води и до увеличение на изплатените средства.

3. Еднократна парична помощ за отглеждане на дете до навършване на 1 година от майка студентка, учаща в редовна форма на обучение (размер на помощта за 2014 г. - 2 880 лв.).

През **2014 г.** на **7 207 майки студентки** е отпусната тази помощ и са изплатени **20 742 699 лева**. За същият период на 2013 г. на **4 532 майки студентки** е отпусната тази помощ и са изплатени **12 990 474 лева**.

Броят на отпуснатите помощи по това нормативно основание се е **увеличил с близо 60%**, спрямо миналата година (с **2 675 майки студентки**).

4. Месечни помощи за отглеждане на дете до 1 година (размер на помощта за 2014 г. – 100 лв.)

През **2014 г.** с месечни помощи за отглеждане на дете до навършване на 1 година средномесечно са подпомогнати **20 765 майки**. Изплатената сума е **24 961 948 лева**. За същият период на 2013 г. с месечни помощи за отглеждане на дете до навършване на 1 година средномесечно са подпомогнати **21 417 майки**. Изплатената сума е **26 111 263 лева**.

Наблюдава се **намаление** в средномесечния брой жени, които отглеждат деца до 1 година с **652 броя**.

5. Месечни помощи за дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст.

През **2014 г.** с месечни помощи за деца средномесечно са подпомогнати **523 753** семейства за **777 726** деца, в т.ч. **250 478** средномесечен брой втори деца. Изплатената сума е **396 485 015 лева**. За същият период на 2013 г. с месечни помощи за деца средномесечно са подпомогнати **537 325** семейства, като помощите се отнасят за **797 903** деца. Изплатената сума е **352 416 070 лева**.

При направения сравнителен анализ между двата отчетни периода е видно, че **средномесечният брой на семействата**, които получават месечни помощи за деца до завършване на средно образование по чл. 7 от ЗСПД за 2014 г. е **намалел с 13 572 семейства** в сравнение с 2013 г., а с **20 177** средномесечно са **по-малко децата**. Промяната през 2014 г. за увеличаване на размера на помощта за второ дете от 35 на 50 лева, води до **увеличаване на изплатената сума с 44 068 945 лева**, спрямо 2013 година.

6. Еднократна помощ при бременност (размер на помощта за 2014 г. - 150 лв.).

През **2014 г.** с еднократна помощ при бременност са подпомогнати **17 403 жени**, като изплатената сума за периода е **2 603 047 лева**. За същия период на 2013 г. с еднократна помощ при бременност са подпомогнати общо **18 082** жени. Изплатената сума е **2 716 445 лева**.

По това нормативно основание, както показателите, така и изплатените средства са относително постоянни.

7. Еднократна целева помощ за първокласници (размер на помощта за 2014 г. - 250 лв.).

Общият брой първокласници, за които е начислена целевата помощ за **2014 г.** е **47 096**, като сумата е **11 774 018 лева**. През миналата учебна 2013/2014 година са изплатени **12 210 250 лв.**, за **48 845 деца**.

Наблюдава се **намаление с 1 751 деца (около 3,5%)**, а изплатената сума е с **436 232 лв. по-малко**.

8. Месечна добавка за деца с трайни увреждания по реда на чл. 8д от ЗСПД (размер на помощта за 2014 г. - 240 лв.).

През **2014 г.** средномесечно добавката е изплатена за **24 946 деца**, като общо изплатената сума е **84 660 011 лева**. За същия период на 2013 г. месечната добавка, отпускана по реда на чл. 8д от ЗСПД е отпускана средномесечно за **23 650 деца**; изплатени са **68 619 001 лева**.

Отчетено е **увеличение** в средномесечния брой на подпомаганите деца с увреждания с около **5,5% (1 296 деца)**, а увеличеният размер на помощта води до **увеличение на изплатената сума с 16 041 010 лева**.

9. Целева помощ за пътуване на многодетни майки с автобусния транспорт:

За периода януари – декември **2014 г.** са подпомогнати **12 823** многодетни майки по реда на **чл. 8г от ЗСПД**, като за тях са изплатени **694 268 лева**. През 2013 г. броят на подпомаганите многодетни майки е **14 873** броя, а за тях е изплатена сумата от **768 410 лева**.

Наблюдава се тенденция за **намаляване** на броя на подпомаганите майки по това нормативно основание, като в сравнение с 2013 г. **намалението е с 2 050 броя (около 16%)**.

С цел уеднаквяване на практиката по прилагане на нормативната уредба по ЗСПД и ППЗСПД, през 2014 г. са изготвени 21 указателни писма до териториалните структури на Агенцията.

Приоритет № 1.3.:

- *Деинституционализация на грижата за деца;*
- *Осигуряване на достъп до социални услуги в общността за деца и семейства.*

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА, ПРЕДОСТАВЯНИ В ОБЩНОСТТА

Съществена роля за подкрепа на децата и семействата и за реализиране на процеса на деинституционализация имат социалните услуги, предоставяни в общността и от резидентен тип, които са алтернатива на институционалната грижа за деца.

Към **31.12.2014 г.** общият брой на **децата**, които ползват социални услуги в общността, включително и от резидентен тип, е **10 639**.

През отчетната **2014 г. са открити 33 нови** социални услуги за деца, в т.ч. **16** услуги от резидентен тип, с общ капацитет **641** потребители, както следва:

✓ 11 Центъра за обществена подкрепа, с капацитет 310 места в: Попово, обл. Търговище; Харманли, обл. Хасково; Горна Оряховица, обл. Велико Търново; Берковица, обл. Монтана; Драгоман, Софийска обл.; Белене, обл. Плевен; Костинброд, Софийска обл., Ветово, обл. Русе; Ценово, обл. Русе; Радомир, обл. Перник и Каварна, обл. Добрич;

✓ 2 Дневни центъра за деца с увреждания, с капацитет 40 места в: Средец, обл. Бургас и Сливо поле, обл. Русе;

✓ 3 Центъра за социална рехабилитация и интеграция с капацитет 75 места в: Пловдив; Шумен; Казанлък, обл. Стара Загора;

✓ 1 Център за работа с деца на улицата, с капацитет 30 места в София;

✓ 14 Центъра за настаняване от семеен тип, с капацитет 170 места в: Силистра (1), Попово, обл. Търговище (2 бр.), София (2 бр.), Брацигово, обл. Пазарджик (1), Перник (1), Карнобат, обл. Бургас (2 бр.), Пловдив (5 бр.);

✓ 1 Преходно жилище с капацитет 6 места в Пловдив;

✓ 1 Кризисен център с капацитет 10 места в Средец, обл. Бургас.

В периода 01.01.2014 г. - 31.12.2014 г. са извършени следните **промени в капацитета** на функциониращи социални услуги:

Увеличен е капацитетът на **9** бр. социални услуги за деца – в общността и от резидентен тип, с общо **84** места, както следва:

✓ Център за настаняване от семеен тип – Каспичан, обл. Шумен: от 12 на 15 места;

✓ Център за настаняване от семеен тип – Варна: от 8 на 10 места;

✓ Преходно жилище – Исперих, обл. Разград: от 10 на 12 места;

✓ Дневен център за деца с увреждания – седмична грижа, София: от 20 на 35 места;

✓ Дневен център за деца с увреждания – Плевен: от 12 на 17 места;

✓ Дневен център за деца с увреждания – Велинград: от 24 на 36 места;

✓ Център за обществена подкрепа – Исперих, обл. Разград: от 20 на 40 места;

✓ Център за социална рехабилитация и интеграция - Плевен: от 30 на 50 места;

✓ Център за социална рехабилитация и интеграция – с. Долна Градешница, общ. Кресна, обл. Благоевград: от 15 на 20 места;

Променен е вида на **2** социални услуги за деца в общността:

✓ Дневен център за деца с увреждания - с. Брестовица, общ. Борово, обл. Русе, с капацитет 20 места: в Преходно жилище с капацитет 6 места;

✓ Дневен център за деца с увреждания – Борово, обл. Русе, с капацитет 20 места: в Център за обществена подкрепа с капацитет 40 места;

Закрита е 1 социална услуга от резидентен тип за деца: Преходно жилище – Брацигово, обл. Пазарджик, с капацитет 8 места.

Към 31.12.2014 г. на територията на страната функционират **401 социални услуги за деца**, с общ капацитет **10 116 места**, както следва:

✓ **106** Центъра за обществена подкрепа, с общ капацитет **4 407** места;

- ✓ **14** Центъра за работа с деца на улицата, с общ капацитет **261** места;
- ✓ **15** Кризисни центъра за деца, с общ капацитет **155** места;
- ✓ **10** Звена „Майка и бебе“, с общ капацитет **75** места;
- ✓ **4** Приюта, с общ капацитет **60** места;
- ✓ **118** Центъра за настаняване от семеен тип за деца, с общ капацитет **1 376** места;
- ✓ **74** Дневни центъра за деца с увреждания, с общ капацитет **1 967** места;
- ✓ **7** Дневни центъра за деца и възрастни с увреждания, с общ капацитет **358** места;
- ✓ **17** Преходни жилища за деца, с общ капацитет **140** места;
- ✓ **36** Центъра за социална рехабилитация и интеграция за деца, с общ капацитет **1 317** места.

РЕФОРМА В ОБЛАСТТА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНАТА ГРИЖА ЗА ДЕЦА

С приемането на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ и Плана за действие за нейното изпълнение, се заяви ясна политическа воля за осъществяването на цялостна реформа в системата на грижа за децата и семействата.

За първи път се подготвят стратегически документи, с ясно разписани ангажименти за изпълнение от страна на определени институции, в тясна координация и партньорство помежду си. При изпълнението на заложените мерки и дейности се предвижда да бъдат закрити всички 129 специализирани институции за деца, в т.ч. 31 Дома за медико-социални грижи, 23 Дома за деца с умствена изостаналост, 1 Дом за деца с физически увреждания и 74 Дома за деца, лишени от родителска грижа.

Изведени са минимален пакет от социални услуги – резидентни и съпътстващи, които е необходимо да функционират на територията на всяка област, в т.ч.:

- ✓ услуги по подкрепа и превенция на изоставянето на деца;
- ✓ услуги за спешна закрила за деца, жертва на насилие (трафик), за определен период от време;
- ✓ заместваща семейна грижа за деца, при която се налага извеждане за по-дълъг период от време или постоянно;
- ✓ специализирана резидентна грижа за малък брой деца, за които семейната грижа е невъзможна (деца с изключително комплексни увреждания или по-големи тийнейджъри с асоциално поведение, които не желаят да живеят в семейство).

Настаняването на деца в специализирани институции се извършва за конкретен период от време и след като са изчерпани всички други възможности за предприемане на мерки за закрила в семейна среда или в социална услуга от резидентен тип.

Специализираните институции за деца, които функционират на територията на страната **към 31.12.2014 г. са 98 броя**, в т.ч.:

- ❖ **9** бр. Домове за деца, лишени от родителска грижа (ДДЛРГ) от 3 до 6-годишна възраст, с капацитет **285** места;
- ❖ **38** бр. Домове за деца, лишени от родителска грижа (ДДЛРГ) от 7 до 18/20 годишна възраст, с капацитет **1 626** места,
- ❖ **21** бр. Домове за деца с умствена изостаналост (ДДУИ), с капацитет **1 203** места;
- ❖ **1** Дом за деца с физически увреждания (ДДФУ), с капацитет **70** места;
- ❖ **29** бр. Домове за медико-социални грижи за деца (ДМСГД), които са на подчинение на Министерство на здравеопазването.

Към 31.12.2014 г. общият капацитет на **47-те ДДЛРГ** е **1 911 места**, като заетите места са **1 249**; на **22-та Дома за деца с увреждания** общият капацитет е **1 273 места**, а заетите са **497**. Наблюдава се тенденция на **намаляване** броя на настанените в специализирани институции деца.

През 2014 г. са **закрити 8 специализирани институции за деца**:

- ❖ ДДЛРГ (7-18/20) – Попово, обл. Търговище; капацитет 57 места; считано от 01.02.2014 г.
- ❖ ДДЛРГ (3-6) „Св. Иван Рилски“ – София; капацитет 22 места; считано от 01.02.2014 г.;
- ❖ ДДЛРГ (7-18/20) „Рада Киркович“ - Пловдив; капацитет 44 места; считано от 01.03.2014 г.;
- ❖ ДДЛРГ (3-6) „Радост“ – с. Дрен, общ. Радомир, обл. Перник; капацитет 15 места; считано от 01.07.2014 г.;
- ❖ ДДУИ – с. Искра, общ. Карнобат, обл. Бургас; капацитет 43 места, считано от 01.07.2014 г.
- ❖ ДДЛРГ 7-18/20 „Калина“ - с. Стърмен, община Бяла, обл. Русе; капацитет 10 места; считано от 01.08.2014 г.;
- ❖ ДДЛРГ (3-6) „Надежда“ – гр. Русе, с капацитет 15 места, считано от 01.09.2014 г.
- ❖ ДДУИ – с. Кошарица, общ. Несебър, обл. Бургас; капацитет 40 места, считано от 01.10.2014 г.

През 2014 г. е **намален** капацитета на **22** специализирани институции за деца - с **295** места.

ОСИГУРЯВАНЕ НА УСЛОВИЯ И ГАРАНЦИЯ ЗА СОЦИАЛНА ИНТЕГРАЦИЯ НА ДЕЦА С УВРЕЖДЕНИЯ

През **2014 г.** продължава изпълнението на реформата в областта на закрила на децата в България и процеса на деинституционализация на грижата за тях, съгласно Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България“ и Плана за действие за изпълнение на Националната стратегия.

Продължават и дейностите по **проект „Детство за всички“**, изпълняван от Държавна агенция за закрила на детето в партньорство с Агенция за социално подпомагане и Министерство на здравеопазването.

Проектът е насочен към планиране и прилагане на конкретни и ефективни мерки за реална деинституционализация на децата с увреждания, настанени в специализирани институции. Той обхваща деца и младежи с увреждания, настанени в специализираните институции за деца с умствена изостаналост (ДДУИ), деца с физически увреждания (ДДФУ), както и деца с увреждания над 3 години, настанени в Домовете за медико-социални грижи за деца (ДМСГД), деца с увреждания в общността, семейства на деца с увреждания и персонал, ангажиран в социалните услуги за деца.

С решение на Комитета по наблюдение на ОП РЧР е разширена целевата група на проекта, като в нея са включени децата и младежите от Домовете за деца, лишени от родителска грижа (ДДЛРГ), вкл. и тези с увреждания.

За разширението на целевата група АСП уведоми териториалните си структури – регионалните дирекции за социално подпомагане (РДСП) и дирекциите „Социално подпомагане“ (ДСП), за предприемане на действия, съобразно компетентността и правомощията; предоставени са методически указания в тази насока.

Изготвени са **актуални оценки** на потребностите на децата и младежите от ДДЛРГ - от мултидисциплинарен екип (служители в отделите „Закрила на детето“ към ДСП, съвместно с останалите ангажирани участници), на база индивидуален подход, съобразен с интереса на децата, след което са определени подходящи социални услуги, в които децата/младежите да бъдат настанени. След вземане на решение от екипа, всяко конкретно дете е определено за **преместване и настаняване** в социална услуга от резидентен тип. Отговорните институции изпълняват дейности по планиране и подготовка на децата/младежите, с цел намаляване на негативните последици от предстоящата раздяла.

Извършени са **промени в Националната карта на резидентните услуги**, след анализ на актуалната ситуация, откриваните от общините резидентни услуги и възможностите за ефективното им функциониране. Взети са предвид наличните съпътстващи услуги в общността (както социални, така и здравни и образователни), за да се осигури по-добра грижа за децата и младежите с увреждания. Направените промени от Националното звено по деинституционализация, създадено във връзка с изпълнението на проект „Детство за всички“ (в състава му участват и представители на АСП), са приети от Междуведомствената работна група за управление и координация на процеса на деинституционализация в РБългария. Структурите на АСП бяха уведомени и относно промените в Националната карта, с оглед последващи действия по случаите на децата.

ДИНАМИКА НА ОСЪЩЕСТВЯВАНИТЕ ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО И СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА

През **2014** отделите „Закрила на детето“ (ОЗД) са работили по **34 550 постъпили сигнали за деца в риск**, което е с 859 по-малко, спрямо 2013 година. Анализът на данните

показва, че сигналите постъпват от: деца, родители, граждани, други институции, както и от Националната телефонна линия за деца 116 111.

- **Случаи на превенция на изоставянето:**

Новите случаи, които са отворени от началото на **2014 г.** са **4 346**. Броят на успешно приключилите случаи, по които е работено през 2014 г. е **2 894**. За 2013 г. са отворени **4 554** нови случая по превенция на изоставянето, от които успешно приключили са **3 137**.

- **Случаи по реинтеграция:**

Общият брой на случаите по реинтеграция, по които се работи **към 31.12.2014 г.** е **1 994**, като новите случаи, отворени от началото на календарната година са **1 898**. Общият брой на приключените случаи по реинтеграция от началото на **2014 г.** са **1 862**, от които успешно приключили са **1 157**. Към 31.12.2013 г. общият брой на случаите, по които се работи е **2 184**; като новите случаи, отворени от началото на годината - **2 164**, а общият брой на приключените случаи е 1 987, от които успешно приключилите са **1 329**.

В по-голямата част от случаите по превенция и реинтеграция в биологичното семейство, реинтеграцията е успешно реализиран процес. За неуспешна реинтеграция причините са комплексни: занижен родителски капацитет; многодетно семейство; липса на образование; нисък социален статус; нежелание да бъдат изпълнявани родителските функции и отговорности; липса на готовност за съдействие и сътрудничество с институциите, дуги.

Служителите от ОЗД полагат целенасочени усилия в работата си по превенция на изоставянето и реинтеграция на деца, оказват социално-психологическа и финансова подкрепа на родителите и членовете на разширеното семейство.

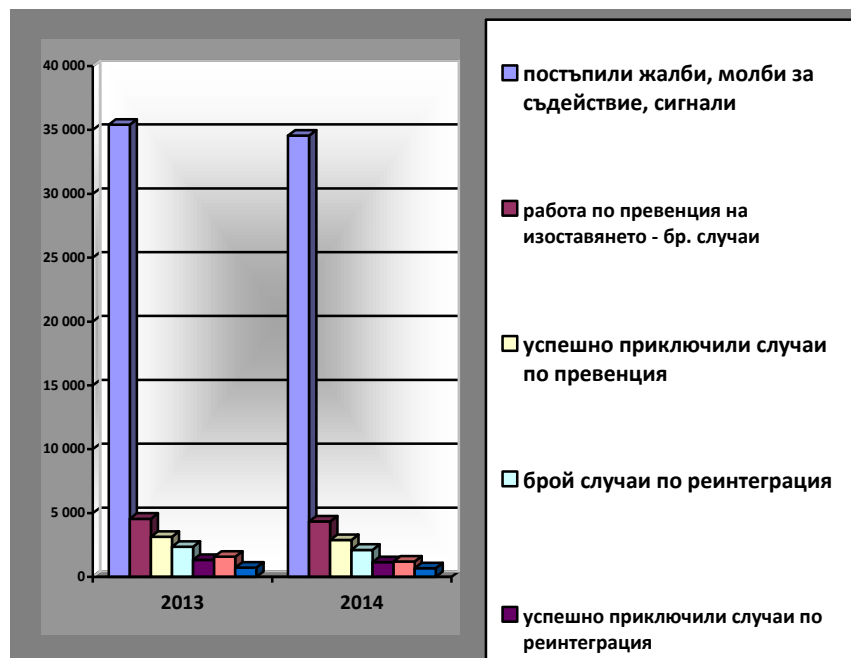
Отчита се ефективност при мярката за закрила: настаняване на деца в семейство на роднини или близки и настаняване в приемно семейство.

- **Деца, настанени в семейство на роднини или близки:**

През **2014 г.** в семейство на роднини или близки са настанени **1 208** деца. Общият брой на децата, пребиваващи в семейството на роднини или близки **към 31.12.2014 г.** е **6 751**. През 2013 г. в семействата на роднини и близки са настанени **1 577** деца.

Полагат се усилия и се търсят ефективни методи за отглеждане на детето от биологичните родители, чрез предоставяне на финансова подкрепа, насочване към социални услуги, съдействие и подкрепа в семейна среда; партньорство на социалните работници от ОЗД с доставчици на социални услуги и институции, ангажирани с дейности по закрила на детето.

**Сравнителни данни на показателите по дейностите по закрила на дете
за периода 2013 – 2014 г.**

Все по-голяма е популярността в България на социалната услуга „приемна грижа“, като от 01.01.2007 г. е въведена и „професионалната приемна грижа“.

Общият брой на утвърдените **приемни семейства** през **2014 г.** е **492**, в т.ч. **9** доброволни и **483** професионални. Броят на настанените в приемни семейства деца за този период е **1 279**. През 2013 г. са утвърдени **25** доброволни и **756** професионални приемни семейства, като настанените в тях деца за цитирания период са **1 441**.

Към 31.12.2014 г. в Регистъра на утвърдените приемни семейства са вписани 2 322 семейства, от които **93 доброволни** и **2 229 професионални**. **Общият брой на децата, настанени в приемни семейства и пребиваващи в тях към 31.12.2014 г. е 2 275.** Към 31.12.2013 г., настанените и пребиваващи в приемни семейства деца са **1 943**.

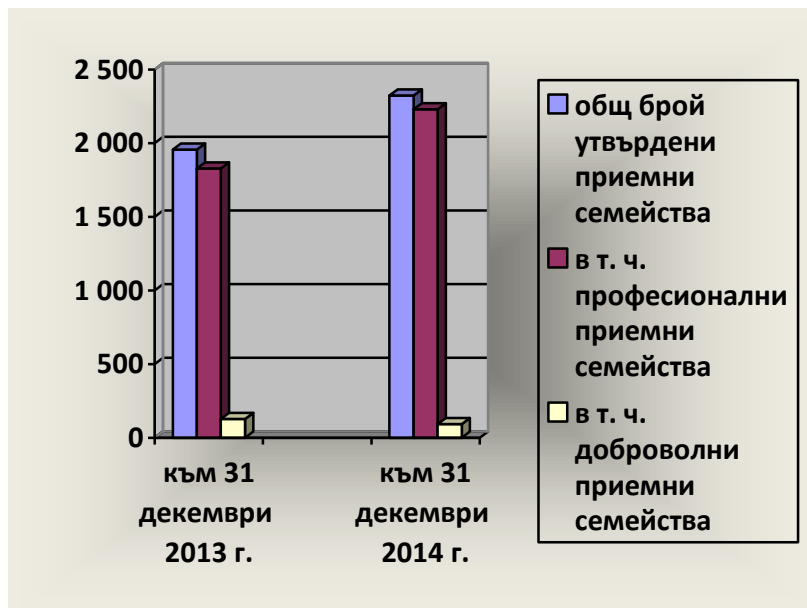
Наблюдава се **увеличаване** в броя на професионалните приемни семейства, както и на настанените в приемно семейство деца. Професионалната приемна грижа се утвърждава като социална услуга, предоставяща качествени грижи за деца в риск.

През **2014 г.** се разработи **Модул** към Програмата за обучение на кандидати за приемни семейства за предоставяне на приемна грижа за деца, търсеци и получили международна закрила и в тази връзка е **актуализирана** „Методиката за условията и начина за предоставяне на социалната услуга „Приемна грижа“.

Изпълнението на проект „И аз имам семейство“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, създава иновативни възможности за създаване и реализиране на устойчив модел на развитие на социалната услуга „приемна грижа“.

Реализират се основните цели и задачи, заложиени в проекта, поради което все повече деца намират сигурна семейна среда.

Развитие на приемната грижа за периода 2013 - 2014 г.

Акцентът в **процедурата по осиновяване** се измести от „избор на дете за семейството“ в „избор на подходящо семейство за детето“, като целта е да се гарантират правата и интересите на децата, на които предстои да бъдат осиновени.

Общият брой на национално осиновените деца, с влязло в сила съдебно решение, през **2014 г. е 672**. Служителите от ОЗД осъществяват наблюдение на детето в двугодишен срок след осиновяването.

В Наредба № РД-07-7/05.10.2010 г. за условията и реда за водене и съхраняване на регистрите за пълно осиновяване има раздел „Специални мерки за осиновяване на дете със здравословен проблем, специални нужди или на възраст над седем години“. С него се дава възможност да се предприемат необходимите действия спрямо деца, за които в 6-месечния срок от вписването им в Регистъра за деца, Съветът по осиновяване не е определил подходящ осиновяващ или никой от определените, не по-малко от трима осиновяващи, не е подал молба за осиновяване на конкретното дете, или когато въпреки положените усилия не е възможно да бъде определен подходящ осиновяващ за детето.

Деца на улицата

С цел оптимизиране работата на отделите „Закрила на детето“ по случаи на **деца, които извършват просия и деца на улицата**, през 2012 г. от Агенция за социално подпомагане е изпратено указателно писмо (№ 9103/40/03.09.2012 г., в допълнение на писма с № 9100-182/26.07.2006 г., № 9100-38/29.01.2007 г. и № 9100-205/05.08.2010 г.), за

организиране процеса за извършване на регулярни обходи в териториалния обхват на всяка дирекция „Социално подпомагане“, с цел идентифициране на деца на улицата и деца, извършващи просия. По данни на териториалните структури на АСП, обобщената информация за периода **01.01.2014 г. - 31.12.2014 г.** е следната:

- В страната са проведени общо **4 327** акции за установяване на просещи деца;
- От началото на календарната 2014 г. са регистрирани общо **73** случая на деца, извършващи просия;
- Спрямо **59** от тях са предприети мерки за закрила.

От месец септември 2010 г. към Дирекция „Социално подпомагане“-Младост, в София е създадено и функционира Специализирано звено за мобилна работа с деца на улицата, което е с 24-часов режим на работа.

Случаите на **деца, жертви на трафик**, активно се наблюдават от ОЗД за период от една година, с цел оказване на необходимата подкрепа и предотвратяване на ново въвлечане на децата в трафик, както и предотвратяване на възможността други деца от семейството да бъдат въвлечени в този процес. По преценка на социалния работник периодът на наблюдение може да се удължи, в зависимост от спецификата на конкретния случай.

През **2014 г.** за наблюдаваните от ОЗД деца-жертви на трафик и/или репатрирани от чужбина, в АСП е налична следната информация - по тримесечия:

- първо тримесечие на 2014 г. - наблюдавани са **63 деца**;
- второ тримесечие на 2014 г. - наблюдавани са **50 деца**;
- трето тримесечие на 2014 г. - наблюдавани са **40 деца**;
- четвърто тримесечие на 2014 г. - наблюдавани са **40 деца**.

През **2014 г.** от чужбина в страната са **върнати 8 български деца**. Трябва да се отбележи, че не всички репатрирани деца и децата, наблюдавани от ОЗД, са жертва на трафик. Част от тях са били непридружени или са върнати в страната, поради обстоятелството, че в чуждите страни са идентифицирани рискови обстоятелства за тях: отглеждани са в рискова среда с неподходящи битово-хигиенни условия, negliжирани, изоставени от родителите си или от лицата ангажирани с грижи за тях и т.н.

ПРОГРАМА „ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО ЧРЕЗ ПРЕХОД ОТ ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ГРИЖИ КЪМ АЛТЕРНАТИВНИ ГРИЖИ В СЕМЕЙНА СРЕДА“

Целта на Програмата е оказване на финансова подкрепа на семействата и е в съответствие и изпълнение на принципите за закрила - отглеждане на децата в семейна среда. Финансовата подкрепа е част от работата по превенция на изоставянето, реинтеграция, настаняване на деца в семейства на роднини и близки, настаняване в приемни семейства.

За **2014 г.** са отчетени средства в размер на **11 298 990 лв.** за дейностите по Закона за закрила на детето за **5 615 средномесечен брой случаи.** За възнаграждения и осигурителни вноски на професионални приемни семейства са изплатени **5 484 455 лева.**

За отчетния период от месец януари до месец декември **2014 г.** информацията е следната:

- за превенция на изоставянето са отпуснати помощи за **47 средномесечен брой случаи;**
- за реинтеграция на деца са отпуснати помощи за **15 средномесечен брой случаи;**
- за деца, настанени в семейство на роднини или близки са отпуснати помощи за **4 444 средномесечен брой случаи;**
- за деца, настанени в приемни семейства са отпуснати помощи за **1 109 средномесечен брой случаи.**

За сравнение, към 31.12.2013 г. са отчетени средства в размер на **11 227 026 лв.** за **5 602 средномесечен брой случаи.** За периода януари – декември 2013 г. информацията е следната: за превенция на изоставянето са отпуснати помощи за **66 средномесечен брой случаи;** за реинтеграция на деца - за **20 средномесечен брой случаи;** за деца, настанени в семейството на роднини или близки са отпуснати помощи за **4 420 средномесечен брой случаи;** за деца, настанени в приемни семейства през 2013 г. отпуснатите помощи са за **1 096 средномесечен брой случаи.**

От сравнителния анализ между двата отчетни периода е видно, че през **2014 г. средномесечният брой случаи,** при които е оказана финансова подкрепа за отглеждане на дете в семейна среда, се е **увеличил с 13** спрямо 2013 година.

По програмата за закрила на децата се реализират приоритетите на държавната политика за деца, регламентирани в законовата и нормативната уредба.

Приоритет № 1.4.:

- *Да се създадат условия за повишаване качеството на социалните услуги в специализираните институции и социалните услуги в общността и осигуряване достъпност на социалните услуги;*
- *Създаване на условия за повишаване качеството на социалните услуги в специализираните институции и социалните услуги в общността и осигуряване достъпност на социалните услуги.*

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ВЪЗРАСТНИ ХОРА, ДЕЛЕГИРАНИ ОТ ДЪРЖАВАТА ДЕЙНОСТИ

Към 31.12.2014 г. на територията на страната функционират **600 социални услуги** като държавно делегирана дейност.

През **2014 г.** са открити **нови 33 социални услуги** в общността, както следва:

➤ **Социални услуги от резидентен тип – 20 бр.**

- ✓ **5** Защитени жилища (ЗЖ), с общ капацитет **43** места, в т.ч.:
 - 2 бр. ЗЖ за възрастни хора с психични разстройства с общ капацитет 19 места;
 - 3 бр. ЗЖ за възрастни хора с умствена изостаналост с общ капацитет 24 места;
- ✓ **12** Центъра за настаняване от семеен тип (ЦНСТ), с общ капацитет **166** места, в т.ч.:
 - 5 бр. ЦНСТ за възрастни хора с психични разстройства с общ капацитет 72 места;
 - 6 бр. ЦНСТ за възрастни хора с умствена изостаналост с общ капацитет 80 места;
 - 1 бр. ЦНСТ за възрастни хора с деменция с капацитет 14 места.
- ✓ **2** Наблюдавани жилища (НЖ), с общ капацитет **14** места.
- ✓ **1** Кризисен център (КЦ), с капацитет **8** места.

➤ **Социални услуги в общността – 13 бр.**

- ✓ **6** Дневен център за възрастни хора с увреждания (ДЦВХУ), с общ капацитет 100 места;
- ✓ **1** Дневен център за стари хора (ДЦСХ), с капацитет 30 места;
- ✓ **6** Център за социална рехабилитация и интеграция (ЦСРИ), с общ капацитет 135 места.

Увеличен е капацитетът на 3 социалните услуги в общността от резидентен тип за възрастни хора - общо със 7 места: ЗЖ за възрастни хора с физически увреждания - с 3 места; ЗЖ за възрастни хора с умствена изостаналост - с 2 места; ЦНСТ за възрастни хора - с психични разстройства с 2 места.

Увеличен е капацитетът на 2 социалните услуги в общността за възрастни хора – със 17 места: ДЦВХУ с 5 места; ЦСРИ с 12 места.

През **2014 г.** не са провеждани действия по реформиране на специализирани институции за стари хора и възрастни хора с увреждания, делегирани от държавата дейности.

Общият брой на издадените заповеди за откриване, закриване и промяна на адреса или вида на социалните услуги, делегирани от държавата дейности за пълнолетни лица е **168** бр., в т.ч. 82 са заповедите за диференциране на целевите групи в социалните услуги от резидентен тип за пълнолетни лица, във връзка с промени в чл. 36, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (ППЗСП), в сила от 01.01.2015 година.

В рамките на своята компетентност АСП е изразила становище по **79** процедури за откриване на нови социални услуги, увеличаване на капацитет и закриване на съществуващи специализирани институции и социални услуги в общността.

Във връзка с „Рамково споразумение между Министерство на труда и социалната политика и БТК-АД“ за ползване на безплатни телефонни импулси и безплатен комутируем достъп до интернет от специализираните институции и социални услуги, делегирани от държавата дейности, АСП е подготвила и представила на оператора необходимата информация - списък (указател).

По извършени проверки в специализираните институции за възрастни хора с увреждания от Националния превантивен механизъм - специализиран орган към Омбудсмана

на РБългария, от АСП са представени **7** становища по изпълнение на направени предписания и препоръки. По постъпили заявления за достъп до обществена информация със запитвания в областта на социалните услуги от АСП са подготвени **6** информации. Във връзка с постъпили **1 431** бр. писма от граждани, институции и неправителствени организации АСП е подготвила **1 021** отговори и е предприела действия по изясняване и разрешаване на всички представени казуси, в т.ч. **26** искания от общински и областни администрации и граждани за приоритетно настаняване в специализирани институции на хора с ментални увреждания.

Агенцията за социално подпомага поддържа **Регистър на доставчиците на социални услуги**. Общият брой на регистрираните **доставчици** на социални услуги към **31.12.2014** г. е **651**. През **2014** г. са подадени **197** заявления от физически лица, регистрирани по Търговския закон и юридически лица **за вписване** в Регистъра; издадени са **376** **удостоверения** за предоставяне на социални услуги на **177** **доставчици** на социални услуги. През отчетния период са изготвени заповеди за заличаване регистрацията на доставчици на социални услуги и в част от предоставяните социални услуги. В резултат на издадените заповеди в електронната система на Регистъра са **заличени 923** **удостоверения** за предоставяне на социални услуги на **317** **доставчика**.

Съгласно чл. 61, ал. 3 от Административнопроцесуалния кодекс („Когато адресът на някое от заинтересованите лица не е известен или то не е намерено на посочения от него адрес, съобщението се поставя на таблото за обявления, в интернет страницата на съответния орган или се оповестява по друг обичаен начин“), за невръчените заповеди са изготвени **121** **съобщения** и са публикувани на интернет страницата на АСП.

През **2014** г. са изготвени **8** **становища**, относно жалби от доставчици на социални услуги, вписани в Регистъра на АСП, във връзка с издадени заповеди за заличаване на регистрацията за предоставяне на социални услуги. С решения на министъра на труда и социалната политика **7** жалби са отхвърлени като неоснователни, а 1 заповед на изпълнителния директор на АСП е отменена.

През **2014** г. в АСП са постъпили отчети на **566** доставчика. Информацията от тях е отразена в електронната система на Регистъра, воден от АСП. Общо **65** доставчика не са представили отчети за дейностите си, за което са издадени заповеди за **заличаването им**.

Указания и методически ръководства по предоставянето на социални услуги в специализираните институции и в общността:

- През **2014** г. е извършена **актуализация** на Методическо ръководство за условията и реда за предоставяне на социалната услуга „Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи“ (ЦНСТ). Ръководството има за цел да подпомогне работата на доставчиците на социалната услуга ЦНСТ при реализиране процеса на деинституционализацията на деца и младежи от домовете за деца с умствена изостаналост или физически увреждания.

- С цел уеднаквяване на практиката, подобряване на организацията и предоставяне на социални услуги за пълнолетни лица АСП е изготвила **25 методически указания** до териториалните си структури и доставчици на социални услуги, делегирани от държавата дейности.
- С ПМС № 2 от 07.01.2014 г. е приета **Национална стратегия за дългосрочна грижа**. Стратегията предвижда разработване на План за действие, който ще включва **мерки** за реформиране на съществуващите специализирани институции, делегирани от държавата дейности в период от 20 години.
- Във връзка с процедурите за подбор на проектни предложения за изграждане или предоставяне на социални услуги, финансирани чрез Фонд „Социална закрила“ и Проект „Красива България“, АСП е изразила **становища по 50 проекта**.
- През отчетния период, в съответствие с ангажиментите си, администрацията на АСП е подготвила **5 становища и 6 докладни записки за усъвършенстване на нормативната уредба** в областта на социалните услуги. В резултат на направени предложения **е извършена промяна** в разпоредбите на чл. 36, ал. 2 от ППЗСП, с която е въведена диференциация на социалните услуги от резидентен тип според видовете увреждания (ДВ, бр. 55 от 04.07.2014 г.).
- Направени са **предложения за промени в нормативната уредба**, касаещи промяна на ППЗСП и въвеждане на **нов Формуляр** за проучване на потребностите от социални услуги, след извършено апробиране на инструмента в две области в страната.
- Във връзка с препоръки на Върховна административна прокуратура за изпълнение на чл. 6, ал. 1, т. 5 от ЗСП е разработен **проект на Наредба** за стандарти и критерии за качество на социалните услуги за пълнолетни лица.
- Изразени са и **11 становища** по предложени текстове в проекти за изменение на: Закона за ветераните от войните; Закона за здравето, както и по проекти за нов Жилищен закон; **Споразумение** между МВР и МТСП, **Национална стратегия** за интеграция на лицата, получили международна закрила в РБългария 2014-2020 година.
- В рамките на компетентностите си администрацията на АСП е изразявала **експертни становища**, предоставяла е **информации** и е **отчитала дейности** по различни национални програми, стратегии и планове в областта на: домашното насилие; борбата с трафика на хора; интеграцията на лицата, получили международна закрила в РБългария; премахване на дискриминацията по отношение на жените; насърчаване на активния живот на възрастните хора и др.
- АСП е представена с **експертно участие в работни групи**, по разработването на: предложение за единни разходни стандарти за финансиране чрез общинските бюджети на социалните услуги; проекти за промени в нормативната уредба в областта на социалните услуги; промени, свързани със стандартите на чл. 12 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания за изготвяне на критерии за качество на социалните услуги за лица с

увреждания, както и в междуведомствени работни група за оказване на съдействие по изпълнение на Споразумението за сътрудничество в рамките на инициативата на Президента на Републиката „Подкрепи една мечта“ и Националното звено за деинституционализация по проект „Детство за всички“. През 2014 г. експерти на АСП са подкрепяли с консултативно участие проекти на БЧК, Фондация „Де Пасарел“ и др. проекти със социална насоченост.

- С цел повишаване нивото на компетентност на служителите на териториалните структури на АСП са проведени **6 работни срещи** с представители на РДСП и отделите „Хора с увреждания и социални услуги“ към ДСП, на които са дискутирани актуални въпроси, свързани с предоставянето на социални услуги, осъществен е обмен на информация по напредъка и изпълнение на проектите, свързани с деинституционализацията на децата.
- Проведени са и поредица от **работни срещи** с представители на общинските администрации за дискутиране на въпроси, свързани с предизвикателствата по извеждане на децата и младежите от специализираните и настаняването им в новоизградените социални услуги по проект „Детство за всички“.

Участие при изготвянето на проекти на нормативни актове, свързани със социални услуги и в разработването на концепции, в реализирането и координирането на програми и стратегии за социална защита и социално включване на рискови групи - в рамките на своите правомощия и компетентности през 2014 г. служители от АСП са участвали в:

- **5** изяви пред различни електронни медии по теми, свързани с изпълнението на политиките по предоставяне на социални услуги;
- **7** конференции на теми, свързани с: проблеми при подкрепеното вземане на решение; човешките права и качество на живот за хората с увреждания; стандарти за качество и инструмент за мониторинг на социалните услуги; превенцията и борбата с насилието, основано на пола, в контекста на международната закрила; овластяването като метод в борбата срещу насилието срещу жени; партньорство за интеграция на лица, получили международна закрила в РБългария.
- **6** форума и семинара, организирани от неправителствени организации по изпълнение на проекти, финансирани чрез ОП РЧР.

Стратегическа цел № 2: Да се създадат условия за осигуряване на равни възможности за пълноценен живот на хората с увреждания.

Приоритет № 2.1.:

- *Да се създадат условия за равнопоставеност и пълноценно участие на хората с увреждания във всички области на обществения живот, както и упражняване на техните права чрез осигуряване на социално-икономическа защита на тях и техните семейства;*

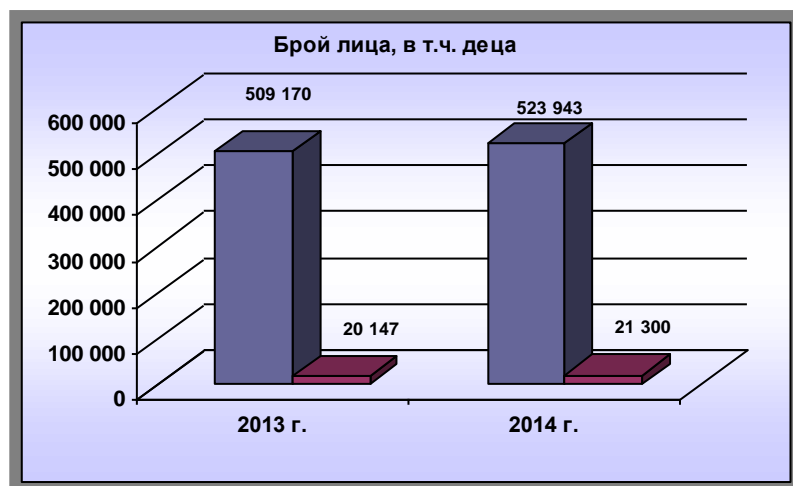
- Създаване на условия и гаранции за равнопоставеност и пълноценно участие на хората с увреждания във всички области на обществения живот, както и упражняване на техните права чрез осигуряване на социално-икономическа защита на тях и техните семейства.

ПРОГРАМА „ИНТЕГРАЦИЯ НА ХОРАТА С УВРЕЖДАНИЯ“

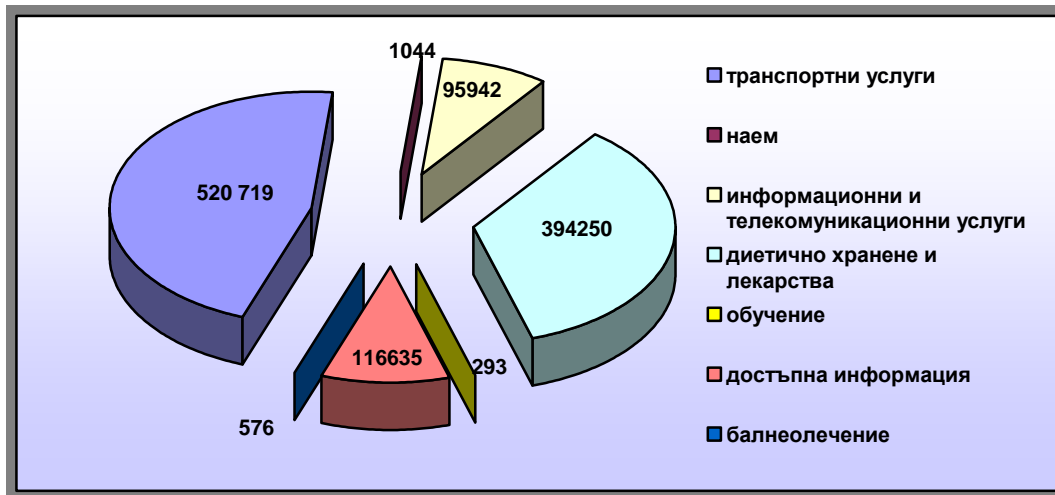
Законът за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ), както и Правилникът за неговото прилагане (ППЗИХУ), имат за цел да създадат гаранции и стимули за интеграция и равнопоставеност на хората със специфични възможности. Законът очертава параметрите на социално-икономическата защита за хората с трайни увреждания.

1. Месечни добавки за социална интеграция:

Към 31.12.2014 г. е оказана подкрепа на **523 943 средномесечен брой лица**, в т.ч. **21 300 деца с увреждания**. За отпуснатите месечни добавки за социална интеграция са изплатени **137 067 756 лева**. **Увеличаващият** се брой на лицата с увреждания води до увеличаване на средствата, необходими за изплащане на интеграционните добавки. **Увеличението** спрямо 2013 г. е **значително** – с **14 773 повече са хората с увреждания**, получили добавки за интеграция за 2014 година. В края на годината са останали неразплатени средства в размер на **5 016 944 лв.** – за интеграционни добавки и МИПСПС, предоставяни по Закона за интеграция на хората с увреждания.

Съобразно вида на добавката за социална интеграция са подпомогнати следния брой лица:

2. Медицински изделия и помощни средства, приспособления и съоръжения (МИПССП).

С направените изменения в Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания (обн. в ДВ, бр. 38/2011 г., в сила от 01.06.2011 г.), има промяна в реда за предоставяне на целевите помощи. Нововъведеният начин е свързан с режима за изплащане на целева помощ за изработване, покупка и/или ремонт на помощни средства, приспособления и съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания.

За **2014 г.** са изплатени **40 969 193 лв.** за медицински изделия и помощни средства, приспособления и съоръжения. За **2013 г.** са изплатени **41 599 123** лева.

За отчетният период на **2014 г.** са изплатени **61 860 лв.** за покриване на пътни разходи в страната за **1 918 лица**, получили МИПССП по чл. 39 от ППЗИХУ.

3. Целеви помощи за преустройство на жилище и покупка и приспособяване на лично моторно превозно средство.

През **2014 г.** **4 лица с увреждания** са подпомогнати с целева помощ за покупка и приспособяване на лично моторно превозно средство, а с целева помощ за преустройство на жилище **са подпомогнати 5 лица.**

През 2013 г. 3 лица с увреждания са подпомогнати с целева помощ за покупка и приспособяване на лично моторно превозно средство, а с целева помощ за преустройство на жилище са подпомогнати 9.

4. През отчетния период бе **изменен и допълнен ППЗИХУ с Постановление на Министерския съвет № 169 от 26.06.2014 г.**, обнародвано в ДВ, бр. 55, от 04.07.2014 година. В изпълнение на § 23, от страна на АСП са **изготвени образци на формуляри по ППЗИХУ**, които са утвърдени със Заповед № РД01-692 от 24.09.2014 г. на министъра на труда и социалната политика.

**НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА
ЗА ОСВОБОЖДАВАНЕ НА ЛИЦА С ТРАЙНИ УВРЕЖДЕНИЯ ОТ ВИНЕТНИ ТАКСИ
ПРИ ПОЛЗВАНЕ НА РЕПУБЛИКАНСКИТЕ ПЪТИЩА**

В съответствие с разпоредбата на чл. 10в от Закона за пътищата, лицата с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност или вид и степен на увреждане и лицата или семействата, които отглеждат деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, се освобождават от заплащане на винетна такса за един лек автомобил – тяхна собственост или съпругеска имуществена общност, с обем на двигателя до 2 000 куб. см. и мощност до 117,64 kW (160 к.с.) по ред, определен с наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и министъра на труда и социалната политика.

Редът и условията за предоставяне на винетните стикери са разписани в **Наредба № Н-19 от 02.12.2008 г.** за условията и реда за освобождаване на лица с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност или вид и степен на увреждане и лица или семейства, отглеждани деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средно образование, но не по-късно от 20-годишна възраст от винетни такси при ползване на републиканските пътища, която бе **изменена и допълнена два пъти през 2014 г.:**

- с **ДВ, бр. 30 от 01.04.2014 г.** - обнародвана е Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-19 от 2.12.2008 г., която влиза в сила **от 1 юни 2014 г.**, с изключение на § 1, т. 2, в частта за подаване на заявление-декларация и документи по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис, който влиза в сила **от 01.01.2015 г.;**
- с **ДВ, бр. 50 от 17.06.2014 г.**, обнародвана е Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-19 от 2.12.2008 г., която влиза в сила **от 20.06.2014 година.**

До 31.12.2014 г. чрез дирекциите „Социално подпомагане“ **на 174 350 лица с увреждания** са отпуснати безплатни годишни винетни стикери, а за 2013 г. лицата са **162 169.**

През **2014 г.** експерти от Агенцията за социално подпомагане са участвали и в работни групи, касаещи социалната рехабилитация и интеграцията на хората с увреждания, военноинвалидите и военнопострадалите.

- В **Междуведомствени работни групи** за:

- изменения в подзаконовите нормативни актове, произтичащи от Закона за изменение и допълнение на ЗИХУ;
- изготвяне на План за действие за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2014-2018 г.;
- изготвяне на предложение за възможности за синхронизиране на съществуващата информационна система на АХУ с информационната система на АСП;

- изготвяне на проект на План за действие по изпълнение на Дългосрочна стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020 г. - за периода 2014-2015 г.;
- кординацията на Плана за действие, съдържащ мерки за привеждане на нормативната уредба и политиките в областта на хората с увреждания, в съответствие с разпоредбите на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, ратифицирана от РБългария;
- обсъждане на промени в Наредби № 3/24.08.2012 г. и № 4/19.10.2012 г.;
- изготвяне на предложения за възможностите и начините за подкрепа по развиването на специфична услуга – кучета водачи за незрящи хора, както и в изпълнение на Дейност 3.1.9., отнасяща се до прилагане на чл. 20 – лична мобилност, от Плана за действие (съдържащ мерки за привеждане на нормативната уредба и политиките в областта на хората с увреждания, в съответствие с разпоредбите на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, ратифицирана от РБългария);
- извършване на преглед и анализиране необходимостта от промяна в разпоредбите на Наредба № 35 от 29.12.2006 г.;
- разработване на проект за Наредба за регламентиране, разходване и отчитане на внесените задължителни осигурителни вноски по чл. 18, ал. 2 и ал. 3 от ППЗИХУ;
- за съставяне на списък на медицинските изделия по чл. 30а от Закона за медицинските изделия.

- Участие във вътрешноеведомствена работна група - разработване на проект за изменение и допълнение на Правилата за отпускане и изплащане на социални помощи от дирекциите „Социално подпомагане“ и Наръчник на Агенцията за социално подпомагане по Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор, утвърден със заповед № РД01-1023 от 08.10.2012 година.

- Участие в работни срещи:

- редовно заседание на Комисията по здравеопазване на Народното събрание във връзка с разглеждането на Национална здравна стратегия 2014-2020 г.;
- среща-дискусия на тема: „Има ли стандарти за лечение на епилепсия в България“, организирана от Асоциация на родители на деца с епилепсия;
- национална конференция „Социални аспекти на нарушеното зрение“;
- за изработване на координационен механизъм при прилагането на чл. 28 от ППЗИХУ.

С цел уеднаквяване на практиката през **2014 г.** са изготвени **6 указателни писма** по прилагане на нормативната уредба, регламентиращи социалната рехабилитация и интеграцията на хората с увреждания и **30 методически указания** по конкретни въпроси до териториалните структури. Изготвени са и отговори по **429 преписки**, свързани със социалната рехабилитация и интеграцията на хората с увреждания, военноинвалидите и военнопострадалите; **81 становища, доклади и предложения** за усъвършенстване на нормативната уредба, касаеща социалната рехабилитация и интеграцията на хората с увреждания, военноинвалидите и военнопострадалите; **51 становища**, относно извършени

проверки от Инспектората на АСП; **19 информации и анализи за медии**, отчитащи изпълнението на нормативните актове, касаещи социалната рехабилитация и интеграцията на хората с увреждания, военнопострадалите и военнопострадалите. Извършени са **4 консултации на приемна** и **455 консултации по телефон**.

Стратегическа цел № 3: Да се осигурят условия, допринасящи за гарантирането на постоянен достъп до социална сигурност на българските граждани, упражняващи правото си на свободно движение в ЕС и ЕИП.

Приоритет № 3.1.:

- Създаване на условия по прилагането на Регламент № 883/2004 г. за координация на системите за социална сигурност и въвеждане на електронния обмен по този регламент;
- Реализиране на дейности по подпомагане на българските граждани при упражняване правата си на достъп до социална сигурност при свободно движение в ЕС, ЕИП и Швейцария, както и на гражданите на ЕС, ЕИП и Швейцария в България;
- Повишаване на нивото на компетентост на служителите от Агенцията за социално подпомагане във връзка със структурираните електронни документи за обмен на данни и информиране на гражданите за техните социални права в рамките на ЕС.

Дейностите, осъществявани през **2014 г.** във връзка с реализирането на обмена на данни между отделните компетентни институции в ЕС и в Р България (АСП, НОИ, НЗОК и НАП), в качеството им на точки за достъп с цел реализиране социалните права на гражданите в рамките на ЕС и повишаване качеството на административното обслужване са следните:

➤ Осъществяване на **сътрудничество и обмен на информация** с компетентните органи на страните членки на Европейския съюз чрез обработка и водене на текущата кореспонденция във връзка с обмена на информация за семейни обезщетения и дългосрочна грижа, съгласно действащите регламенти за социална сигурност. В тази връзка, общият брой на обработените и изпратени по надлежен ред формуляри и писма за **2014 г.** е **4 604**;

➤ **Координиране** на дейността на дирекциите "Социално подпомагане" относно обмена на информация за получавани от лицата семейни обезщетения и разрешаване на възникналите във връзка с нея казуси;

➤ Осъществяване на **методическа дейност** по прилагане на регламентите за социална сигурност и изготвяне на **становища** по възникнали казуси и въпроси, относно приложимото законодателство на определена държава членка, когато отделните членове на семейството са свързани с правопорядъка на повече от една страна и при възникнали въпроси от страна на служителите от дирекциите „Социално подпоматане“ в случаи на предоставяне от гражданите на преносими документи, както и относно попълване съдържанието на конкретните формуляри;

➤ Изготвяне на **писмени отговори** на граждани по електронната поща на АСП на отправени от тях запитвания и въпроси в областта на социалната сигурност, като броят на обслужените през **2014 г.** лица е **5 000**;

➤ Провеждане на **консултации** и **обмяна на сведения** с териториалните подразделения на АСП, посредством различни канали за достъп до информация и с всички заинтересовани.

Годишен приоритет:

Повишаване на нивото на компетентост на служителите от Агенцията за социално подпомагане във връзка със структурираните електронни документи за обмен на данни и информиране на гражданите за техните социални права в рамките на ЕС.

Броят на обучените служители от териториалните подразделения на Агенцията за социално подпомагане във връзка с попълване на новите структурирани електронни документи за обмен на данни **към 31.12.2014 г.** е **26**; оказана е методическа помощ на **2 000** при попълване на формулярите.

Административният капацитет е обезпечен с оглед предстоящото въвеждане на електронен обмен на данни и необходимостта от опериране със системата WEBIC по прилагане на Регламентите.

Стратегическа цел № 4: Да се осигури максимална усвояемост на средствата от Европейския социален фонд за програмен период 2014 - 2020.

Приоритет № 4.1.:

- *Да се поддържат оптимални темпове на финансово изпълнение на ОП РЧР 2007-2013, при отчитане ангажиментите по правилото N+3/N+2, чрез: постигне ниво на договаряне 100% през 2014 г.; постигне ниво на верифицираните разходи не по-малко от 86% през 2014 г.;*
- *Поддържане на оптимални темпове на финансово изпълнение по ОП РЧР.*

Приоритет № 4.2.:

- *Да се въведе адекватни системи за мониторинг, оценка и контрол на изпълнението на ОП РЧР;*
- *Създаване на условия за ефективно наблюдение и контрол при изпълнението на ОП РЧР.*

Една от основните цели е свързана с ефективното усвояване на средствата по изпълнение на мерките по Приоритетна ос 5 „Социално включване и насърчаване на социалната икономика“ от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013.

Средствата от Европейския социален фонд са насочени към:

- Развитие на социалната икономика;
- Развитие на социални услуги за превенция на социалното изключване и преодоляване на неговите последици, с акцент върху услугите в общността;
- Повишаване на работоспособността на населението чрез по-добро здраве.

Общият бюджет на **Приоритетна ос 5** след трикратна промяна във финансовия план на Оперативната програма е **381 669 043,02 лв.** – 16,1 % от бюджета на ОП РЧР.

Агенцията за социално подпомагане е обявила **22 процедури** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, насочени към подкрепа на уязвими групи. Получени са **1 586** проектни предложения (в т.ч. 9 извън срока), и са сключени **928** договора което е 58,85 % спрямо броя на получените проекти.

През **2014 г.** няма обявени процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

С решения на Комитета за наблюдение по ОП РЧР е **увеличен бюджетът** на:

- ✓ Процедура за директно предоставяне BG051PO001-5.2.09 „**Алтернативи**” - с 20 000 000 лева. След промяната на бюджета, общата стойност на процедурата възлиза на 171 006 924,00 лева. Операцията е удължена до 2015 година.
- ✓ Процедура за директно предоставяне BG051PO001-5.2.12 „**Да не изоставяме нито едно дете**” - **Компонент 2**, с 10 950 465,05 лв.; неувоенният ресурс по Компонент 1 на операцията ще се пренасочи към проектите по Компонент 2.
- ✓ Процедура за директно предоставяне BG051PO001-5.2.11 „**Приеми ме**” - 6 700 000 лева. След промяната на бюджета общата стойност на процедурата възлиза на 21 700 000 лева.

Договорените средства от началото на ОП РЧР са 399 221 447,58 лева.

ОПЕРАЦИИ, СТАРТИРАЛИ ПРЕЗ 2014 г.

По обявената през 2012 г. процедура за директно предоставяне **BG051PO001-5.2.12 „Да не изоставяме нито едно дете” - Компонент 2**: Разкриване на социални услуги в общността, са сключени **47** договора на обща стойност **20 019 036,37 лева**.

С горепосочените договори **общият брой на сключените договори по Приоритетна ос 5 от началото на програмния период до 31.12.2014 г. е 928 договора**. Само **един договор** е прекратен през **2014 г.** и с него **общият брой прекратени договори** от началото на Оперативната програма е **25**, което е по-малко от 4% от сключените 928.

ПРОГРАМИ, ОСЪЩЕСТВЯВАНИ ПРЕЗ 2014 г.

- Мерките по операция „**Алтернативи**” са принос за преодоляване на ключовите предизвикателства, идентифицирани в Националния доклад по стратегиите за социална закрила и социално включване на Република България за периода 2008-2010 г. и са

съответствие с приоритетите на България в областта на социалните услуги, като част от политиката за развитие на дългосрочната грижа, формулирани в Националния доклад.

Проект „Подкрепа за достоен живот“ ще приключи на 28.02.2015 г., като предоставянето на услугата личен асистент продължи до 31.12.2014 година. Отчитайки високия социален ефект от реализирането на проекта, с решения на Комитета за наблюдение през **2014 г.** са осигурени допълнителни средства и срокът на проекта е удължаван 2 пъти.

С обща продължителност от 4 години, проект „Подкрепа за достоен живот“ е най-дълго изпълнявания проект по Приоритетна ос 5. От първоначалните 19 месеца продължителност и бюджет от 35 000 000 лв., проектът е удължен на **53 месеца**, с бюджет от **171 006 924** лева.

През **2014 г.** социална услуга „личен асистент“ са получили общо **16 136** лица от целевата група, обслужвани от **15 092** лични асистенти. **Към 31.12.2014 г.** участниците в проекта са **13 115** лица с увреждания и **12 416** лични асистенти. Общо **21 338** са потребителите от началото на социалната услуга по проекта (10.01.2011 г.), а личните асистенти – **20 187**.

➤ Операция **„Помощ в дома“** допълва и надгражда услугите „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“ по схеми, финансирани по ОП РЧР. Операцията въвежда иновативен модел на територията на цялата страна, като се основава на съществуващи практики и създава реална основа за предоставяне на по-качествени услуги за нуждаещите се лица и по-висока ефективност на разходите за подобен тип услуги.

През **2014 г.** приключи изпълнението на проектите по схемата. В рамките на схемата се създадоха **152 звена** и **15 центъра за услуги**, които продължават да функционират и след края на проектите. В тях се предоставят почасови услуги за лична помощ, социално включване и извършване на комунално-битови дейности на хора с увреждания и възрастни хора, които имат затруднения в обслужването си.

За целия период на изпълнение на проектите, трите вида дейности се предоставяха на **14 075** лица - потребители на услугите, с 1 249 повече от заложените в проектните предложения. Наетите като персонал за предоставяне на услугите - безработни лица, които не са придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, бяха **6 551**. В изпълнение на задължението за осигуряване на устойчивост на създадените центрове/звена те продължават да функционират, като осигуряват работа на **915** лица.

Взаимодействието на мерките между всички финансирани операции ще създаде предпоставка за плавно професионализиране на услугите „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“ и тяхното децентрализиране ще подкрепи социалното включване на лица в трудоспособна възраст, да бъдат активни и да се реализират на пазара на труда.

Операции **„Нови възможности“** и **„Шанс за всички“** допълват схема „Социално предприемачество - популяризиране и подкрепа на социални предприятия (пилотна фаза)“ по ОП РЧР като се разширяват възможностите за лица от уязвими социални групи.

➤ Схемата „**Нови възможности**“ цели да подкрепи процеса на развитие на социалната икономика и създаване на социален капитал чрез подкрепа на общините за осигуряване на заетост и активност на лица от рискови групи. Чрез реализацията на схемата ще се окаже подкрепа за лицата от целевите групи, което същевременно ще доведе и до оптимизиране на социалните разходи на общините, ще се подкрепят инициативи на местно ниво, насочени към справяне с местни проблеми, произтичащи от бедността и социалната изолация на хората от съответната община.

В резултат от успешната реализация на схемата е осигурена защитена заетост на лица от целевите групи, оборудвани са и са адаптирани нови работни места за тях, проведени са обучения за хората в неравностойно положение в специализирана работна среда с цел придобиване на умения за активно поведение и самостоятелност и са създадени работни места за специалисти в сектора на социалната икономика

По схемата са разкрити и функционират общо **30 социални предприятия**, разпределени в следните типове:

- за озеленяване и благоустройство – **13** бр.;
- за обществено хранене – **9** бр., от които в тях се включат следните типове дейности: обществени трапезарии – **5** бр. и домашен социален патронаж – **4** бр.;
- за обществена пералня – **3** бр.;
- за традиционни занаяти – **1** бр.;
- социални предприятия – **4** бр., от които: социално предприятие с Направление „Обществено хранене“ и Направление „Озеленяване и благоустройство“; социално предприятие с Направление „Традиционни занаяти“ и Направление „Озеленяване и благоустройство“; социално предприятие с Направление „Озеленяване и благоустройство“ и Направление „Извършване на техническа дейност в подкрепа на общинската администрация“; социално предприятие с Направление „Обществена пералня“ и Направление „Озеленяване и благоустройство“.

В тези предприятия са били ангажирани **744** лица.

С оглед осигуряване на защитена заетост на лицата от целевите групи, в предприятията са назначени на работа на трудови договори: **569** хора с трайни увреждания; лица, изтърпели наказание лишаване от свобода; самотни родители; многодетни майки; лица от малцинствени етнически групи; лица, напускащи специализирани институции; лица, страдащи от различни зависимости; дълготрайно безработни лица, обект на социално подпомагане.

На трудови договори в предприятията са наети на работа **175** лица - персонал, който да подпомага лицата от рисковите групи да осъществяват дейността си, и включва както ръководен персонал (управител на социалното предприятие, финансист, експерт маркетинг и продажби и др.), така и специалисти (отговорници, наставници, социални работници и други специалисти, спрямо спецификата на дейността и индивидуалните нужди на лицата).

➤ Операция „**Шанс за всички**“ допълва дейностите, които се реализират по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“, насочени към инвестиции в технологичната модернизация на специализираните предприятия и кооперации за хора с увреждания.

Целта на операцията е да предостави обучения за придобиване или повишаване на професионална квалификация и ключови компетенции на хора с увреждания. Мерките обхващаха и служителите в специализираните предприятия и кооперациите за хора с увреждания, като през обучение са преминали всички лица, предвидени в 7-те проекта - общо **97** лица. В резултат на изпълнените дейности **31** лица с увреждания са започнали работа в сектора на социалната икономика. Осигурена е и последваща устойчивост на новоразкритите работни места.

В съответствие с Насоките за алтернативната грижа за деца, приети от Комитета на Обединените нации за правата на детето и одобрени от Общото събрание, българското правителство прие стратегическия документ **Национална стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“** и **План за действие** за нейното изпълнение, които очертават политическия ангажимент за реформа в системата на грижа за децата и семействата.

Първият приоритет, очертан във Визията е деинституционализация на децата/младежите с увреждания, настанени в домовете за деца с умствени и физически увреждания и децата с увреждания над 3 г., настанени в ДМСГД. Изборът на тази целева група е предопределен от обстоятелството, че те са най-уязвими и в най-висока степен са в социална изолация. Чрез изпълнението на Плана за действие до 2025 г. се очаква закриването на всички 130 специализирани институции за деца и младежи и развитието на нови алтернативни услуги.

Процесът на деинституционализация се реализира чрез следните проекти:

- Операция „Да не изоставяме нито едно дете“;
- Операция „Приеми ме“;
- Операция „Живот в общността“ ;
- Операция „Шанс за щастливо бъдеще“.

➤ **Операция „Да не изоставяме нито едно дете“:**

Компонент 1 „Планиране на мерки за деинституционализация“

През **2014 г.** продължава изпълнението на проект „Детство за всички“ с бенефициент Държавна агенция за закрила на детето в партньорство с АСП и МЗ на стойност 4 450 678,40 лв., който ще приключи през м. юни 2015 година.

На база на извършените **1 797** оценки на деца и младежи, настанени в Домове за деца с умствена изостаналост, Домове за деца с физически увреждания и деца с увреждания над 3

г. в Домове за медико-социални грижи за деца, през 2013 г. стартира реалното насочване на децата и младежите към новоизградените социални услуги

Компонент 2 „Разкриване на социални услуги в общността“

Компонентът е активен от 03.08.2012 г., като **към 31.12.2014 г.** са сключени **79** договора за БФП на стойност над **30 млн. лв.**, от които **10 са приключили изпълнението.** На приключилите договори е осигурена **100% устойчивост** на новоразкритите социални услуги като делегирана от държавата дейност. Останалите договори продължават изпълнението си. **Към края на 2014 г.** са отчетени **213** деца/младежи с увреждания, изведени от специализираните институции за деца с увреждания. Очаква се до края на 2015 г. да бъдат реинтегрирани в общността повече от 1 300 деца и младежи с увреждания и около 600 деца и младежи от Домовете за деца лишени от родителски грижи

➤ Операция **„Приеми ме“** допълва и подкрепя мерките за деинституционализация и цялостна реформа в грижите за деца в България, като допринася за създаване на модел за развитие на услугата **„приемна грижа“** на местно ниво.

През **2014 г.** продължава да се изпълнява проект **„И аз имам семейство“** с бенефициент Агенция за социално подпомагане, в партньорство с **83 общини.**

Проектът е насочен към пряка работа с кандидати за приемни родители и приемни семейства, семейства на роднини и близки на деца, настанени в институции, деца от общността, в риск от изоставяне и техните семейства, в т.ч. и семейства на техни близки и роднини, деца, настанени в специализирани институции.

Определеният период за изпълнение на операцията е 2011 – 2015 г., като с решения на Комитета за наблюдение, срокът за предоставяне на услугата **„приемна грижа“** се удължи до края на месец май 2015 г. и се предостави допълнителен ресурс в размер на 6 700 000 лева. Към момента средствата за изпълнение на проекта са **21 689 455,30 лева.** По този начин се предотвратява прекъсване в предоставянето на толкова специфични услуги, като се гарантира устойчивост на резултатите и плавен преход от прилагането на проектен подход за предоставяне на услугата към функционирането ѝ като делегирана от държавата дейност.

В резултат на успешното популяризиране и подобряване на обществените нагласи към услугата **„приемна грижа“** за **2014 г.** на територията на общините - партньори има подадени **196** заявления за приемни родители. Благодарение на качествения подбор и провежданите обучения на кандидатите за приемни семейства през 2014 г. комисиите по приемна грижа са утвърдили **285** приемни семейства от общините партньори, като общия брой утвърдени приемни семейства е 1 161. Броят на децата от специализирани институции и деца в риск от изоставяне, настанени в приемни семейства и семейства на близки и роднини през 2014 г. е **828.**

Предоставянето на децентрализиран модел на услугата **„приемна грижа“** я превръща в ефективен инструмент за превенция и деинституционализация. Акцентът е поставен върху една от най-уязвимите групи в обществото ни - децата в риск, част от която са деца,

настанени в специализирани институции. През **2014 г. 224 деца** от специализирани институции са настанени в приемни семейства. За **512** деца е прекратено настаняването в приемно семейство, като **113** деца са реинтегрирани в биологичното си семейство, **297** деца са осиновени, **17** са в семейство на близки и роднини, **34** са в резидентна услуга и само **17** деца са върнати в специализирани институции.

В рамките на проекта е изготвено **предложение за единен разходен стандарт** за преминаване към държавно делегирани дейности, което е представено на междуведомствена експертна работна група за изготвяне и приемане на окончателен единен разходен стандарт, с който да се предостави възможност на всички партньори да извършват дейността по приемна грижа като държавно делегирана след средата на 2015 година. По този начин ще се гарантира финансовата обезпеченост и устойчивост на социалната услуга след приключване на проекта.

➤ Операция **„Живот в общността“** цели да гарантира правото на живот в общността на лица, настанени в домове за деца, лишени от родителска грижа и на пълнолетни лица с физически увреждания, психични разстройства и умствена изостаналост чрез разкриване на нови форми на социални услуги в общността и налагане на нов вид социална работа, включваща социална защита, реална интеграция, рехабилитация, консултация, посредничество, обучение и пълноценно включване в живота на общността на лицата.

По процедурата се изпълняваха **20** договора. Прекратени са **5** договора преди стартиране на проектите, поради недостиг на финансов ресурс от страна на общините за дофинансиране на строително-ремонтните дейности.

В резултат на изпълнението на проектите са разкрити **24** нови социални услуги в общността и обхващат общо **305** лица. Общият брой на заетите лица (персонал), по новоразкритите услуги е **179** души.

По **Компонент 1** на процедурата са разкрити **3** наблюдавани жилища с общ капацитет **19** лица.

По **Компонент 2** са разкрити общо **21** услуги с общ капацитет **286** лица, от които:

- **2** наблюдавани жилища за лица с психични разстройства, чакащи настаняване в специализирана институция;
- **4** защитени жилища за лица над 18-годишна възраст с психични разстройства и умствена изостаналост от общността, чакащи настаняване в специализирана институция;
- **9** ЦНСТ за хора с умствена изостаналост, с интелектуални затруднения, психични разстройства и физически увреждания от общността, чакащи настаняване в специализирана институция;
- **4** ЦСРИ и **2** дневни центъра за възрастни хора с физически увреждания, психични разстройства и умствена изостаналост от общността, чакащи настаняване в специализирана институция;

Към 31.12.2014 г. изпълнението си приключиха **11** проекта и от 01.01.2015 г. новосъздадените **14** услуги, с капацитет от **186** души са делегирани от държавата дейности. До края на м. август 2015 г. ще приключат и останалите 9 проекта и още 10 от новоразкритите услуги с капацитет 119 души ще станат държавно делегирани дейности.

➤ Операция **„Шанс за щастливо бъдеще“** е двукомпонентна и цели да реализира устойчив модел за трайна деинституционализация на деца от 0 до 3-годишна възраст, настанени в Домове за медико-социални грижи за деца (ДМСГД), чрез предоставяне на интегрирани здравно-социални услуги за подкрепа на семейството и превенция на риска от изоставяне на деца.

Цялостната концепция за реформа и реструктуриране на пилотните ДМСГД се основава на реализиране на следните последователни действия: планиране на услугите, изграждане на инфраструктурата и доставка на оборудване и обзавеждане със средства по Оперативна програма „Регионално развитие“ (ОП РР), извеждане на децата, издръжка на услугите по ОП РЧР.

В резултат на изпълнението на **Компонент 1 „Подготовка за реструктуриране на ДМСГД“**, следва бъде създаден национален пилотен модел за реструктурирането на ДМСГД, чиито основни елементи са създадената инфраструктура и развития комплексен модел от интегрирани услуги в 8-те пилотни ДМСГД.

В рамките на проекта се извършва подготвителна дейност за реалното реструктуриране на пилотните ДМСГД и се препоръчаха конкретните услуги, въз основа на извършени анализи. Разработени са **4** бр. методологии за иновативни услуги, разпределени в групите: услуги за превенция на изоставянето на деца и подкрепа на техните семейства; услуги за заместваща семейна грижа; „Подкрепяща грижа за майки и бебета“; интегрирани здравно-социални услуги. В резултат и на оценката на здравословното състояние на децата (**208**), настанени в пилотните ДМСГД по проект „ПОСОКА семейство“, е разработена и „Методология на специализирана резидентна грижа за деца до 7 години с потребност от постоянни здравни грижи“. Проведени са обучения и супервизии на **408** души - персонал в пилотните ДМСГД; предстои провеждане на обучения на персонала в новите услуги.

За периода на изпълнение на проекта - **до 31.12.2014 г.**, са реинтегрирани в семейна среда **168** деца. Към момента, в 8-те пилотни ДМСГД (по данни от проект „ПОСОКА семейство“), са настанени **79** деца.

Допустими бенефициенти по **Компонент 2 „Разкриване на иновативни интегрирани услуги за деинституционализация и превенция на изоставянето на деца от 0 до 3 години“**, са общините, на чиято територия се намират реструктурираните 8 пилотни ДМСГД със средства по Оперативна програма „Регионално развитие“ и са обект на дейностите по *Компонент 1* на процедурата. Определеният финансов ресурс е **4,8 млн. лв.**, а одобрената безвъзмездна помощ по всички сключени договори е **4 690 745,14 лева**.

Съгласно разписаното в проектните предложения следва да се разкрият **8** комплекса за

иновотивни здравно-социални услуги, в които да се предоставят следните видове услуги: специализирана резидентна услуга за деца от 0 до 3-годишна възраст и деца с тежки множествени увреждания над 3 г., настанени в пилотните ДМСГД, зависими от непрекъснатата медицинска грижа, в случай, че потребността на детето не изисква преместване в нова услуга и същото крие риск за здравето и живота му; съпътстващи консултативни услуги - Дневен център, Семейно-консултативен център, Център за ранна интервенция, Център за психично здраве, Център за майчино и детско здраве, Звено „Майка и бебе, Център за приемна грижа и др.

Всички договори с 8-те пилотни общини са сключени през месец октомври 2013 година. Влизането в сила на договорите е обвързано с привеждане на помещенията в изискуемия за ползване вид, което включва освен приключване на строително-ремонтните дейности, така и осигуряване на необходимото оборудване. Всички проектни дейности трябва да приключат до 31.10.2015 година. Започнало изпълнението на **4** проекта в общините Пазарджик, Монтана, София и Русе. Първите два стартирали проекта са в общините Пазарджик и Монтана.

➤ Операция **„Съпричастност“** създава предпоставки за активно социално включване на хората с увреждания посредством популяризиране и реално приложение на политиките за равни възможности и социално включване. През **2014 г.** продължи изпълнението на 8-те договора по схемата на обща стойност 2 133 896,51 лева. Осъществени са **24** обществени информационни кампании, като населението, обхванато от тях е **1 050 635** души. Лицата, преминали от сектора на социалната икономика към реалния пазар на труда, вследствие на предоставени интегрирани социални услуги са **91**.

➤ Операция **„Национална кампания за ранна диагностика на онкологични заболявания“** подкрепя подобряването на трудоспособността, повишаване продължителността на активния трудов живот на населението, поддържане на здрава работна сила и оптимизиране на здравните и социалните разходи, чрез увеличаване на относителния дял на откритите и насочени за лечение в предклиничен и ранен стадий на заболелите от рак на маточната шийка и млечната жлеза при жените и колоректален карцином при двата пола, както и повишаване на информираността на населението, относно превенцията и лечението на тези социално значими заболявания. Проект **„СПРИ и се прегледай“** приключи изпълнението си на 21.10.2014 година. Целевите групи са: население в активна трудоспособна възраст; уязвими групи население (групи със специфичен риск за здравето, хора с увреждания, социално изключени групи и общности, уязвими етнически групи); население в отдалечени райони. Изготвени са :

- Анализ на сегашното състояние на извършването на скринингови прегледи в България и препоръки, насочени към изменение на действащото законодателство в областта на онкологичния скрининг;
- Анализ на опита на страните, въвели скрининг през 70-те години на ХХ век и описание на добрите практики;

- Критерии за контрол и оценка на скрининга според изискванията на ЕК и на Съвета на Европа с цел включване на България в проект Европейска мрежа за информация на рака (EUNICE) на ЕС;
- Ръководство за добра медицинска практика при скрининг на онкологичните заболявания, включващо и анализи и критерии за контрол и оценка на скрининга според изискванията на ЕК и на Съвета на Европа, отпечатано в тираж 5 000 бр. и разпространено до 28-те Регионални здравни инспекции в областните центрове в страната.

Общият брой на обхванатото от кампаниите население е **10 489 105** лица. Информационната система Национален скринингов регистър и система за известяване (ИС НСПИ) е разработена и функционира от 2013 година.

Изпратени са общо 999 991 покани до лицата от целевите групи за явяване на скринингови прегледи и изследвания. Регистрирани през **2014 г.** - като изпълнители на скринингови прегледи в ИС НСПСИ, са **126** лечебни заведения, в които са регистрирани **460** медицински специалисти.

Извършени са **общо 55 898** прегледи/изследвания (в т. ч. **8 879 за 2014 г.**), от които:

- 12 269 по локализация рак на дебелото и правото черво;
- 10 392 по локализация рак на млечната жлеза;
- 33 237 по локализация рак на маточната шийка.

ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНО НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ПРИ РАЗХОДВАНЕТО НА СРЕДСТВА ПО ОП РЧР

През **2014 г.** по Приоритетна ос 5 „Социално включване и насърчаване на социалната икономика“ от ОП РЧР общо **верифицираните разходи**, включени в доклади по сертификация и декларации за допустими разходи са в размер на **94 537 180,61 лева**. **От началото на Оперативната програма до 31.12.2014 г.** верифицираните разходи, включени в доклади по сертификация и декларации за допустими разходи са в размер на **322 012 732 лева**. **Изплатени средства на бенефициенти през 2014 г. в размер на 97 066 038,14 лева**. За сравнение, през предходната 2013 г. тези средства са били в размер на 71 290 634,46 лева. Обработените междинни и окончателни искания за плащане през 2014 г. по грантови схеми и директно предоставяне на БФП са **610** броя. През годината има възстановени суми, които се отразяват на финансовия отчет в размер на **168 903,70 лева**.

От началото на Оперативната програма до 31.12.2014 г. на бенефициентите са изплатени средства в размер на 347 115 558,46 лв., вкл. 1 549 321,73 лв. собствен принос и 3 905 431,43 лв. прихванати лихви и такси, които представляват **87 %** от договорените 399 221 447,58 лева.

Наблюдението и контролът по изпълнение на договорите за БФП и правилното разходване на средства се осъществяват посредством проверки „на място“ и документални проверки при верифициране на средства.

През **2014 г. в процес на изпълнение** са общо **12 процедури**:

I. Пет процедури за подбор на проекти за предоставяне на БФП:

- BG051PO001-5.1.02 „Нови възможности“;
- BG051PO001-5.1.03 „Шанс за всички“;
- BG051PO001-5.1.04 „Помощ в дома“;
- BG051PO001-5.1.05 „Съпричастност“;
- BG051PO001-5.2.13 „Живот в общността“.

II. Седем процедури за директно предоставяне на БФП:

- BG051PO001-5.3.02 „Национална кампания за ранна диагностика на онкологични заболявания“; конкретен бенефициент - Министерство на здравеопазването;
- BG051PO001-5.2.08 „Да не изоставяме нито едно дете“, Компонент 1 „Планиране на мерки за деинституционализация“; конкретен бенефициент - Държавна агенция за закрила на детето;
- BG051PO001-5.2.09 „Алтернативи“; конкретен бенефициент - Агенция за социално подпомагане, чрез дирекция Анализ, административно и информационно обслужване;
- BG051PO001-5.2.10 „Шанс за щастливо бъдеще“, Компонент 1 „Подготовка за реструктуриране на ДМСГД“; конкретен бенефициент - Министерство на здравеопазването;
- BG051PO001-5.2.11 „Приеми ме“; конкретен бенефициент - Агенция за социално подпомагане, чрез дирекция „Закрила на детето“;
- BG051PO001-5.2.12 „Да не изоставяме нито едно дете“, Компонент 2 „Разкриване на социални услуги в общността“; конкретен бенефициент - Държавна агенция за закрила на детето;
- BG051PO001-5.2.15 „Шанс за щастливо бъдеще“, Компонент 2 „Разкриване на иновативни интегрирани услуги за деинституционализация и превенция на изоставянето на деца от 0 до 3 години“; конкретен бенефициент – Министерство на здравеопазването.

През **2014 г.** са извършени **513** проверки на място, в т.ч. последващи проверки на място на приключили проекти по:

- Схема BG051PO001-5.1.02 „Нови възможности“ – 53 проверки;
- Схема BG051PO001-5.1.03 „Шанс за всички“ – 7 проверки;
- Схема BG051PO001-5.1.04 „Помощ в дома“ – 310 проверки;
- Схема BG051PO001-5.1.05 „Съпричастност“ – 15 проверки;
- Схема BG051PO001-5.2.13 „Живот в общността“ – 128 проверки.

По процедурите за директно предоставяне през 2014 г. са регистрирани **30** проверки на място.

КООРДИНАЦИЯ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННИЯ ПЛАН НА ОП РЧР

Управляващият орган и Междинните звена на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ОП РЧР) реализират поредица от събития за популяризиране на резултатите от Програмата през 2014 г. в съответствие с целите и дейностите, заложиени в Комуникационния план на ОП РЧР. В съответствие с този план средствата, които ще бъдат разходвани за дейности по комуникация и публичност са в размер на 8 милиона евро за целия програмен период.

Стратегическа цел № 5: Жизнено равнище.

Приоритет № 5.1.:

- Да се осигури по-добра социална защита, чрез сектора на социалната икономика.

Агенцията за социално подпомагане участва със свои представители в постоянно действаща междуведомствена работна група, в която са включени и структурите на гражданското общество. През **2014 г.** е изработен и утвърден План за действие по социална икономика за периода 2014-2015 година.

Стратегическа цел № 6: Да се създадат условия за повишаване ефективността и качеството на работа в АСП, в интерес на обществото, при спазване на принципите на чл. 2 от Закона за администрацията.

Приоритет № 6.1.:

- Да се осигури реализирането на основните права на гражданите, в съответствие с българското и европейското законодателство, чрез поддържане на своевременно и ефективно административно обслужване;
- Създаване на условия за ефективно управление на административното обслужване, гарантиращо реализация на основните права на гражданите, формулирани в българското и европейското законодателство;
- Да се гарантират условия за развитие на административния капацитет на АСП.

През **2014 г.** са обработени общо **49 155 документа**, като:

❖ Входящи документи, постъпили за завеждане в деловодната система за документооборот и насочване към съответния ресорен ръководител – **21 699**, в т.ч.: **3 023** молби, сигнали и предложения на граждани; **4 604** формуляра по Регламент 883/2004; **185** становища по предложения за включване в дейност „Личен асистент“ по НП АХУ; **426** свързани с участия по схеми по ОП РЧР и **13 461** от различни правителствени и

неправителствени организации, юридически лица, институции и териториални поделения на АСП;

- ❖ Изходящи документи - регистрирани в деловодната система, окомплектовани и изпратени до съответния кореспондент, общо **19 117**;
- ❖ Вътрешни документи, насочени и предоставени на съответния служител – **8 334**.

ОБСЛУЖЕНИ КЛИЕНТИ ЧРЕЗ РАЗКРИТИТЕ КАНАЛИ ЗА ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ

През **2014 г.** чрез разкритите канали за достъп до информация и консултации през са потърсили съдействие общо **22 457** лица, в т.ч.:

- ❖ Обслужени клиенти в Центъра за информация и услуги на АСП – **2 017**;
- ❖ Физически и юридически лица, потърсили съдействие чрез „Гореща телефонна линия“ – **11 497**;
- ❖ Обслужени клиенти чрез електронната поща на АСП – **797**;
- ❖ Постъпили заявления за предоставяне на консултация или предоставяне на услуги чрез пощенски услуги - **8 146**.

ОКАЗВАНЕ НА МЕТОДИЧЕСКА ПОМОЩ И КОНТРОЛ НА ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ НА АСП, ОТНОСНО АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ И СИСТЕМАТА ЗА ДОКУМЕНТООБОРОТ

През **2014 г.** е оказана методическа помощ и е осъществен контрол на териториалните поделения на АСП, по отношение на:

- ❖ Оказване съдействие и методическа помощ, свързани със системата за документооборот при възникнали текущи проблеми;
- ❖ При възлагане, приемане и изпълнение на договора, с предмет универсални и неуниверсални пощенски услуги и куриерски услуги, както и договора, сключен за поддържане и сервиз на системата за документооборот;
- ❖ Проведен е мониторинг за използването и състоянието на системата за документооборот в териториалните поделения на АСП.

Изготвяни са тримесечни анализи за административното обслужване на физическите и юридическите лица в АСП.

През **2014 г.** са актуализирани Вътрешните правила за информационно-деловодната дейност и документооборота в АСП и териториалните поделения.

ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С АРХИВНАТА ДЕЙНОСТ ЗА 2014 г.

Във връзка с дейностите по архивирането и съхранението на документите на АСП са изготвени описи на документите на структурните звена за предаване в учредения архив.

Извършена е експертиза на документацията на АСП за периода 2008-2010 г. и е изготвен Акт от 03.06.2014 г. за унищожаване, съгласно Закона за Националния архивен фонд.

Оказана е методическа помощ по прилагане на Закона за Националния архивен фонд на териториалните поделения на АСП.

Приоритет № 6.2.:

- *Подобряване ефективността по управление и развитие на човешките ресурси на основата на ефективен подбор, оценка, стимулиране и обучение на персонала.*

Дирекция „Човешки ресурси“ е част от общата администрация на Агенция за социално подпомагане, изпълняваща функции и дейности по управление на човешките ресурси за създаване на условия за повишаване ефективността и качеството на работа при стриктно спазване на разпоредбите на нормативната уредба. Осъществява дейности си в рамките на своята компетентност, регламентирани в чл. 9 от Устройствения правилник на АСП.

Една от основните задачи на отдел „Управление на човешките ресурси“ е цялостната организация по провеждането на конкурсите за държавни служители - изготвяне на заповеди, обявяване на конкурсите в един централен ежедневник и в Регистъра по чл. 61, ал.1 от Закона за администрацията, приемане и обработване на документите, изготвяне на протоколи, списъци на допуснатите и недопуснатите кандидати, както и уведомителни писма до лицата.

През **2014 г.** са обявени **6** конкурса за **55** позиции за заемане на длъжности по служебно правоотношение. След приключване на конкурсите са назначени **34** държавни служители.

Извършена е организация и провеждане на процедурата по оценяването, съгласно Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация. С Наредбата са определени условията и редът за оценяване на служителите за изпълнението на заеманите от тях длъжности, както и за повишаване в държавна служба на държавните служители. Основната цел на оценяването на служителите е оценяване приноса на отделния служител за изпълнението на целите на съответните административно звено и административна структура. През отчетния период е създадена организация и са предприети действия за провеждане в законоустановения срок на междинна и заключителна среща между оценяващия ръководител и оценявания служител. За атестационния период от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г. общо **4 153** служители са получили годишна оценка на

изпълнението на длъжността, в т.ч. **1 213** по служебно правоотношение и **2 940** по трудово правоотношение.

Повишаването в държавна служба се осъществява чрез последователно преминаване в по-висок ранг или по-висока длъжност и е обвързано с оценката от изпълнението. През **2014 г. 406** държавни служители са повишени в ранг, **16** служители са повишени предсрочно, а **1 260** притежават ранг по-висок от изискуемия за заемане на длъжността. Повишаването в длъжност в същата администрация е израз на принципа на кариера в държавната служба. Политиката за издигане на собствените служители е пресечната точка между интереса на служителя да се развива и усъвършенства професионално и интереса на отделната администрация да се работи по-добре. Чрез процедура по конкурентен подбор са повишени в длъжност **15** държавни служители.

СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ОБУЧЕНИЯ; ОБУЧИТЕЛНИ ПРОГРАМИ; ОБУЧЕНИЯ, ПРОВЕДЕНИ ПО ПРОЕКТИ

Обучението е част от управлението на администрацията, насочено към промени в професионалното, организационното и личното поведение, за да се работи по-добре и по-ефективно.

Обучението създава възможности за усъвършенстване на индивидуалното изпълнение, за повишаване удовлетвореността от работата, за кариерното развитие и засилва мотивацията на служителите.

В АСП се осигуряват условия за професионално и служебно развитие на персонала.

През **2014 г.** в Центъра за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи (ЦРЧРРИ) към МТСП успешно са проведени обучения на служителите с акцент върху надграждане на знания и умения.

Въз основа на проведено проучване на потребностите от обучение сред служителите за **2014 г.** е изготвен Годишен план за обучение. През отчетния период е предоставена възможност на **643** служители да усъвършенстват своите знания по **65** теми. В ЦРЧРРИ са повишили своята квалификация **319** служители. Успешно са проведени обучения по две модулни програми и програма за въвеждащо обучение, които са част от Оперативния план за национални обучителни програми:

- Програма „Социална подкрепа на лица и семейства“ - за професионално обучение на служители от отделите „Социална закрила“ и „Хора с увреждания и социални услуги“;
- Програма „Социална работа за деца и семейства в риск“ - за професионално обучение на служители от отделите „Закрила на детето“;
- Квалификационна програма за въвеждащо обучение „Бърз старт“.

Обученията за служебно развитие, които са задължителни, съгласно чл. 35б от Закона за държавния служител се провеждат в Института по публична администрация. Обучени са **56**

новоначначени държавни служители, в т.ч. **30** на ръководна длъжност и **26** на експертна длъжност.

За придобиване на практически опит, нови професионални умения и запознаване със спецификата на социалната работа е предоставена възможност на **613** студенти да проведат стажа си в централната администрация и териториалните поделения на АСП.

През отчетния период продължава изпълнението на **проект „Укрепване на капацитета на Агенция за социално подпомагане за повишаване на качеството и ефективността на социалната работа“** в обхвата на Приоритетна ос 6 „Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравни услуги“ на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси.“ Целева група на проекта са служители на АСП; териториален обхват: 28-те области в страната; продължителност: общо 51 месеца (удължен е до 31.10.2015 г.). Общата цел на проекта е да се планират, разработят и приложат мерки за надграждане и подобряване на капацитета на служителите на АСП и да се повиши качеството и ефективността на социалната работа. Специфичните цели на проекта са: да се създаде механизъм за оценка и управление на натовареността на служителите; да се планират мерки за превенция на професионалното изгаряне; да се задоволят професионалните интереси на социалните работници и тяхното професионално развитие; да се идентифицират индивидуалните потребности на служителите от надграждащи знания и умения; да се повиши равнището на професионална компетентност на служителите, работещи в отделите „Закрила на детето“ и „Хора с увреждания и социални услуги“; да се създаде единен инструментариум за изследване на потребностите на хората с увреждания; да се осигурят допълнителни социални работници в отделите „Закрила на детето“ и „Хора с увреждания и социални услуги“.

През **2014 г.** са реализирани следните дейности по Проекта:

➤ Подбор и наемане в резултат на анализа на натовареността на **400** социални работници във всички дирекции „Социално подпомагане“ в АСП: Обявени са общо **9** допълнителни подбора за кандидати за социални работници за дирекции „Социално подпомагане“, в които има незаети длъжности, като **3** от тях са обявени през 2014 година. От началото на Проекта са приети и са оценени документи на общо **2 380** кандидати за социални работници. Назначаването на социалните работници е стартирало на 01.02.2012 г. и **към 31.12.2014 г.** са назначени **336** от общо 400 социални работници.

➤ Осигуряване на възнаграждения на наетите социални работници за период от **43** месеца: Изплащането на възнагражденията е извършвано непосредствено след отчитането на работата, през месеца следващ полагането на труда. Възнагражденията ще се изплащат до 31.08.2015 г., като на служителите, които са назначени през месец февруари 2012 г. ще се осигури заетост от 43 месеца. Считано **от 01.05.2014 г.** е увеличена основната заплата на социалните работници от 450 лв. на 475 лева.

➤ Обучение на служителите от отделите „Закрила на детето“ и „Хора с увреждания и социални услуги“: До края на 2014 г. са проведени въвеждащо и надграждащо обучение за служителите по проекта и за служителите от щата на Агенцията (от отделите „Закрила на детето“), съгласно сключения на 03.10.2013 г. договор BGDO/ЗОП01/14/03.10.2013 г. с Обединение „ЕМК“, с водеща организация „Е-ТУРС“ ООД по Обособена позиция 2 „Обучение на служителите от отделите „Закрила на детето“ и „Хора с увреждания и социални услуги“. Обучени са **1 936** служители. Последното надграждащо обучение за отдел „Хора с увреждания и социални услуги“ е проведено в периода от 17-19.09.2014 г. в гр. Варна.

➤ Дейности за информиране и публичност на резултатите от проекта: На 26-27.06.2014 г. е проведена междинна конференция; проведени са три ключови конференции; на 29-30.09.2014 г. е проведена заключителна конференция по проекта.

Изпълнението на този проект допринася за реализиране на стратегическата цел на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, тъй като е ориентиран към постигане на по-високи нива на заетост и повишаване адаптивността на заетите лица.

От **22.04.2014 г.** Дирекция „Човешки ресурси“ изпълнява **проект „Повишаване на квалификацията на служителите в Агенция за социално подпомагане“**, договор № А 13-22-23/22.04.2014 г. в рамките на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, приоритетна ос 2 „Управление на човешките ресурси“, подприоритет 2.2 „Компетентна и ефективна държавна администрация“, Бюджетна линия BG051PO002/13/2.2-13; целева група - служители в централната и териториалните администрации на АСП; продължителност - до 31.05.2015 година. Министерството на финансите ще изпълнява цялостното управление и администриране на проекта. Обща цел на проекта е подобряване на професионалната компетентност на служителите в АСП за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията им. Специфичните цели са: да се повишат квалификационните умения на служителите на АСП, свързани с развитие на публичната администрация, по обучения провеждани от Институт по Публична администрация; да се повишат квалификацията и капацитета на ИТ експертите, участващи в поддържането, развитието и управлението на комуникационната, хардуерната и технологичната инфраструктура на АСП; да се премине чуждоезиково обучение на служители за повишаване на комуникационните умения в административна среда и в конкретни практически ситуации.

Проектът включва следните основни дейности:

- Управление и администриране на проекта;
- Обучения от Институт по публична администрация;
- Специализирани обучения;
- Дейности за информираност и публичност.

Очакваните резултати от реализацията на проекта са:

- ✓ повишаване на комуникативните умения на служителите, обслужващи пряко гражданите и бизнеса;
- ✓ запознаване с концепцията за отворено управление и прозрачна администрация;
- ✓ запознаване с процесно-ориентираното управление и изпълнение в административното обслужване;
- ✓ формиране на знания за сътрудничество на администрацията с гражданските и с бизнес организациите в разработването на публичните политики;
- ✓ повишаване на квалификацията на ИТ специалистите, занимаващи се с администриране на вътрешно-информационните системи на АСП за ползване на приложимия софтуер от цялата администрация;
- ✓ повишаване на чуждоезиковите познания на служители, които са пряко ангажирани в работа с чужденци на фона на увеличаващата се бежанска вълна.

Проектът ще допринесе за устойчиво повишаване на компетентността на администрацията на АСП.

През **2014 г.** са реализирани **2** обучения в Институт по Публична администрация по следните теми:

- „Доброто управление - отворена и прозрачна администрация“ - обучени са **15** служители от централната администрация и от териториалните дирекции;
- „Прилагане на комплексно административно обслужване“ - **20** служители от централната администрация и от териториалните дирекции са преминали обучение.

Изпълняват се и дейностите по **проект „Агенцията за социално подпомагане – добре функционираща държавна администрация“**, договор № N 14-11-5/27.08.2014 г. в рамките на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, приоритетна ос 1 „Доброто управление“, подприоритет 1.1. „Ефективна структура на държавната администрация“, бюджетна линия BG051PO002/14/1.1-08; целева група: цялата администрация и човешки ресурс, ангажиран в администрацията на АСП; проектът стартира на **27.08.2014 г.** и е с продължителност до 27.08.2015 година. Обща цел на проекта е подобряване на ефективността на държавната администрация чрез организационното развитие на администрацията на АСП. Специфичните цели са: да се приложи ефективно управление на дейностите и ефикасно разходване на средствата по бюджета; постигане на заложените резултати - чрез добро управление в екип; да се постигне яснота относно настоящото състояние на ефективността на процесите в администрацията на АСП - чрез извършване на подробен функционален анализ на настоящото състояние на администрацията, съгласно разработената Единна методология за провеждането на функционален анализ в държавната администрация и Наръчник за нейното изпълнение; да се подобри работата на администрацията на АСП в следните аспекти: организация, функционалност, ефективност и ефикасност; да се повиши компетентността и информираността на служителите в администрацията на АСП, по отношение на постоянни

дейности по оценка на нейната ефективност и ефикасност; да се постигне висока информираност за реализацията на проекта чрез ОПАК и ЕСФ.

Проектът включва следните основни дейности:

- Управление и администриране на проекта;
- Провеждане на функционален анализ;
- Организационно развитие и оптимизиране на функции и процеси;
- Съпътстващо обучение и работни групи;
- Дейности за информираност и публичност.

Очакваните резултати от реализацията на проекта са:

- ✓ успешното реализиране на проекта ще допринесе за организационното развитие на администрацията на АСП;
- ✓ анализът на организацията в АСП ще покаже възможностите за оптимизиране на структурите и избягване на дублиращи се функции;
- ✓ ще се извърши цялостен анализ на текущото състояние и разработване на План за действие;
- ✓ на база на идентифицираните потребности и планираните мерки ще се постигне високо ниво на удовлетвореност в идентифицираните целеви групи, като по този начин ще се наложи интегриран и единен подход към повишаване ефективността на администрацията, с цел да способства за качествено ѝ функциониране;
- ✓ всички заинтересовани лица и всички ползватели на услуги ще бъдат пряко засегнати от направените подобрения и оптимизации.

Приоритет № 6.3.:

- *Да се осъществява вътрешен одит на всички структури, програми, дейности и процеси, в съответствие с чл. 13 от Закона за вътрешния одит в публичния сектор;*
- *Извършване на дейности по укрепване на вътрешния контрол на АСП чрез предоставяне на обективна оценка и препоръки за подобряване на ефективността му; предоставяне на увереност на ръководството на АСП относно правилното, законосъобразно и ефективно управление на програми и фондове на Европейския съюз и Подобряване на разбирането за вътрешен контрол и прилагане изискванията на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор.*

На база полученото разбиране за целите, приоритетите, дейността и нивото на контрол в Агенцията, през **2014 г.** Дирекция „Вътрешен одит“ си постави следните цели:

1. Укрепване на вътрешния контрол на АСП, чрез предоставяне на обективна оценка и препоръки за подобряване на ефективността му;

2. Предоставяне на увереност на ръководството на АСП относно законосъобразното и ефективно управление на бюджетните средства;

3. Подобряване на разбирането за вътрешен контрол и прилагане изискванията на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор;

4. Повишаване капацитета на дирекцията, чрез провеждане на оценка на качеството и въвеждане на допълнителни процедури, при осъществяване на одитен ангажимент.

За изпълнението на заложените цели през 2014 година беше **планирано** да се извършат **50** одитни ангажимента за даване на увереност и **10** за консултиране.

През годината са изпълнени общо **69** одитни ангажимента, в т.ч. **61** за даване на увереност и **8** за консултиране - в **60** териториални структури на АСП, докладвани своевременно на изпълнителния директор.

Одитните 61 ангажимента за даване на увереност, обобщени по предмета на одита са извършени, както следва:

➤ **Одитен ангажимент за увереност, с предмет: Проверка изпълнението на договори за доставка на течни и твърди горива за отопление за отоплителни сезони 2012/2013 г., 2013/2014 г.: в АСП – Дирекция ФСДУС.** Цели: Изпълнението на договорите и съответствието със законодателната и вътрешно-нормативната уредба. Да се оцени адекватността и ефективността на контролните дейности, относими към плащанията и осчетоводяването на извършените разходи за горива за отопление - сезони 2012/2013 г., 2013/2014 година.

➤ **6 бр. одитни ангажимента, с предмет: „Получаване, заприходяване, изписване и осчетоводяване на горивата за отопление“: в РДСП – Варна, Шумен, Ловеч, Велико Търново, Плевен и Бургас.** Цели: Съответствие на дейностите по получаването, заприходяването, изписването и осчетоводяването на горивата за отопление с действащото законодателство и вътрешно-нормативната уредба. Отчетените и осчетоводените разходи за горива за отопление съответстват ли на АЕСП на МТСП и ВРБК. Оценка на адекватността и ефективността на вътрешните контроли при отчитане на горивата за отопление.

➤ **7 бр. одитни ангажимента, с предмет: „Оценка на процеса по изплащането и отчитането на социалните помощи чрез ТП „Български пощи“ и адекватността на прилаганите СФУК“: в ДСП – Елена, Пирдоп, Червен бряг, Генерал Тошево, Разград, Бургас и Севлиево.** Цели: Съответствие на процеса по изплащането на социалните помощи с приложимото законодателство и вътрешните правила. Оценяване адекватността и ефективността на системите за финансово управление и контрол, свързани с отчитането и контрола на бюджетните средства.

➤ **6 бр. одитни ангажимента, с предмет: „Анализ на извършените счетоводни операции, свързани с начисляване и изплащане на социалните помощи/добавки“: в РДСП – Враца, Пазарджик, Добрич, Варна, Русе и Ямбол.** Цели: Съответствието на

начислените суми по счетоводни сметки в ПП „Кonto” и ПП „Социално подпомагане”. Съответствие на сумите по Платежни нареждания, Рекапитулации, Контролни листи и начисленията по счетоводни сметки, съгласно вътрешните нормативни актове.

➤ **34 бр. одитни ангажимента, относно процеса по начисляването и изплащането на социалните помощи, на основание ЗСП и ЗСПД, отразени в ПП „Социално подпомагане” и „Кonto”, адекватност на прилаганите СФУК: в ДСП - Оборище, Монтана, Габрово, Левски, Велики Преслав, Казанлък, Люлин, Чирпан, Бобошево, Берковица, Радомир, Каолиново, Мъглиж, Кюстендил, Ихтиман, Самуил, Дупница, Елхово, Самоков, Елин Пелин, Гоце Делчев, Провадия, Костинброд, Етрополе, Руен, Връбница, Сливница, Царево, Ботевград, Девня, Враца, Търговище, Омуртаг и Стара Загора.** Цели: Съответствие на процеса по начисляване и изплащане на социалните помощи, с приложимото законодателство и вътрешните правила. Адекватността и ефективността на СФУК, свързани с отчитането и контрола на бюджетните средства, при начисляване и изплащане на социалните помощи.

➤ **7 бр. одитни ангажимента за даване на увереност, с предмет: „Законосъобразност на счетоводните записвания при съблюдаване на АЕСП на МТСП и ВРБК. Счетоводни записвания при изразходване на средства за издръжка и изплащане на социални помощи и интеграционни добавки”: в ДСП - Долни Чифлик, Вълчи дол, Родопи, Пловдив, Габрово, Велинград и Лозенец.** Цели: Оценка ефективността на вътрешния контрол, по отношение осигуряването на съответствие с действащото законодателство, на извършените и отразени в отчетите финансови и счетоводни операции; документирането на финансовите и счетоводни операции осигурява ли проследяване на всички решения и действия на ръководството.

КОНСУЛТИРАНЕ ЧРЕЗ СТАНОВИЩА, МНЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ

➤ Възложени бяха **8 бр. одитни ангажимента за консултиране, относно проследяване на дадените препоръки при извършените одити през 2014 г., ответните действия, срокове и отговорни лица, съгласно одобрените Планове за действия.**

ПРОСЛЕДЯВАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРЕПОРЪКИТЕ С ЦЕЛ ПОДОБРЯВАНЕ ПРОЦЕСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА И КОНТРОЛА

Дирекция „Вътрешен одит”, чрез одитни ангажименти за консултиране, извърши проследяване изпълнението на дадените през 2014 г. **159** бр. препоръки, като се установи, че същите са приети от ръководствата на одитираните структури. С цел подобряване процесите на управление на риска и контрола, които изискват незабавни действия от страна на

ръководството и отстраняване на слабостите и грешките са изготвени, утвърдени и представени в срок Планове за действие с определени срокове и отговорни лица.

Ръководителите са предприели необходимите действия, в резултат на които **към 31.12.2014 г. 144** бр. са изпълнени, а **15** бр. са в процес на изпълнение.

Постигнати са желаните резултати за отстраняване на допуснатите слабости и недостатъци, в зависимост от риска, който носят за постигане целите на одитираните процеси.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ ЗА ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА СИСТЕМИТЕ ЗА ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ

Системите за финансово управление и контрол са съвкупност от всичките процедури и вътрешна организация на планирането, изпълнението на дейността и осъществяването на вътрешния контрол, които допринасят за постигане целите на одитирания обект. Доброто финансово управление и контрол е управленски процес, целящ оползотворяване на ресурсите и организиране на дейностите по начин, който позволява постигане на целите, при съблюдаване на принципите на ефективност, ефикасност и икономичност.

В тази връзка изпълнителният директор на АСП е утвърдил Наръчник на АСП по Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор и Методическо ръководство при осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност при вземане на решения/извършване на действия в АСП.

Наръчникът, Методическото ръководство, както и съпътстващите вътрешни правила, политики, стратегии, инструкции, решения, заповеди и др., с характер на системи за ФУК са писмени, регистрирани в деловодството на Агенцията, публикувани на интернет-страницата на АСП, с достъп за служебно ползване и се прилагат интегрално, при съобразяване на административната йерархия, взаимовръзка и времева рамка на тяхното приемане и влизане в сила. СФУК в АСП подлежат на непрекъснато усъвършенстване и актуализиране.

В резултат на изпълнение на одитната дейност, **изводите за функционирането на системите за финансово управление и контрол в АСП**, са следните:

✓ Интегрираните СФУК създават организация за извършване на проверки за законосъобразност на разходите преди тяхното поемане и извършване, както и двоен подпис, въведени с вътрешно-нормативен акт на ръководителя.

✓ Предварителният контрол, по направления на дейност в АСП, се осъществява от:

- финансов контрольор, Дирекция „Правна и обществени поръчки“ и др. административни звена в централната администрация, съгласно функционалната компетентност и съответни вътрешно-ведомствени актове;

- служител, номиниран да изпълнява функциите по финансов контрол, определен от директора на съответната дирекция, чрез издаване на изрична заповед – за териториалните структури на АСП.

✓ Процедурата на „двоен подпис“ се прилага за всички случаи на поемане на финансово задължение и при извършване на плащане, с цел даване на увереност, че поемането на задължение/извършване на разход се извършва от оторизирани лица, при спазване на финансовата и бюджетна дисциплина.

✓ В одитираните обекти, се съставят досиета за задължение/разход над 10 хил. лв., с цел проследяване на процеса от иницирането до приключването му.

✓ Управлението на риска в АСП е непрекъснат процес по определяне, оценяване и наблюдение на различните видове рискове, които се проявяват и които могат да повлияят върху постигането на стратегическите и оперативните цели в публичния сектор, и съответно въвеждането на необходимите контролни дейности за ограничаване на тяхното въздействие до едно нормално равнище.

Действащият Съвет по мониторинг в АСП осъществява цялостно и непрекъснато наблюдение върху действащите вътрешно-ведомствени актове, регламентиращи различни по същност СФУК.

Приоритет № 6.4.:

- Да се гарантира законосъобразност на административните актове и процедури;
- Гарантиране на законосъобразност на административните актове и процедури.

През **2014 г.** са реализирани следните дейности:

- ⇒ Изготвени правни становища по конкретни казуси, свързани с дейностите в АСП;
- ⇒ Изготвени доклади, писма и срочно обезпечаване на текущата кореспонденция;
- ⇒ Изготвени проекти на законови и подзаконови нормативни актове в рамките на работни и експертни групи;
- ⇒ Участие при изготвянето на методически указания и оказване на съдействие на специализираната администрация при предоставяне на методическа помощ на териториалните поделения на АСП;
- ⇒ Изготвени проекти на административни актове и договори;
- ⇒ Осъществено процесуално представителство по дела, преписки и процедури, по които АСП е страна.
- ⇒ Изготвяне на правни анализи за приложим правен формат на възлагане на обществени поръчки от АСП, финансирани с публични средства от държавния бюджет.
- ⇒ Участие при изготвяне на документации за възлагане на обществени поръчки от АСП, финансирани с публични средства от държавния бюджет.
- ⇒ Участие и цялостно администриране на провеждането на обществени поръчки с възложител АСП, финансирани с публични средства от държавния бюджет.

⇒ Извършване на комплексен предварителен контрол за законосъобразност на програмирането, планирането и възлагането на обществени поръчки с възложител АСП, финансирани с публични средства от държавния бюджет.

⇒ Извършване на комплексен предварителен контрол за законосъобразност на обществени поръчки, възлагани от публични субекти - директни бенефициенти по приоритетна ос 5 на ОП РЧР (МЗ, ДАЗД и др.).

⇒ Коректно водене и поддържане на Регистър на обществените поръчки в два раздела (за обществени поръчки, възлагани чрез процедури по ЗОП и за обществени поръчки, възлагани по реда на глава 8а, във връзка с чл. 14, ал. 4 и ал. 5 от ЗОП);

⇒ Коректно водене и поддържане на Регистър на договорите в два раздела (договори, сключвани с юридически лица, независимо от спецификите в правосубектността им, и договори, сключвани с физически лица, независимо от публичния източник на финансиране).

Резултати:

През 2014 г. Дирекция „Правна и обществени поръчки“ на АСП е осъществила многоаспектно правно осигуряване на дейността на Агенцията, в рамките на функционалните си направления, регламентирани в чл. 10в от Устройствения правилник на АСП.

Дирекция Дирекция „Правна и обществени поръчки“:

- е изготвила общо **1 185** становища по конкретни юридически казуси, касаещи дейността на АСП;
- участвала е в изготвянето на **248** методически указания, чрез които е подпомогната дейността на териториалните структури на АСП, както и в редица работни групи и експертни екипи;
- изготвила е и/или е извършила юридическо съгласуване общо на **1 098** броя индивидуални административни актове;
- обезпечила и администрирала провеждането на **12** производства по ангажиране на дисциплинаната отговорност на служители от АСП (централна администрация, РДСП и ДСП), съгласно Кодекса на труда и Закона за държавния служител;
- осъществила е последващ контрол при оспорване по АПК на **66** индивидуални административни актове, касаещи вписване/отказ за вписване в регистъра по осиновяване или в регистъра на приемни семейства;
- участвала е в **72** административни производства по Закона за достъп до обществена информация;
- изготвила е **8** наказателни постановления по Закона за социално подпомагане, въз основа на актове за установяване на административни нарушения, издадени от Инспектората на АСП;
- обезпечила е изготвянето и сключването общо на **163** броя договори на различни правни основания (договори по ЗОП, ЗЗД, ЗДС, ЗОС и др.);

- обезпечила е методическа помощ и организиране на процесуалното представителство на АСП по различни видове съдебни дела, включително и по **14** новообразувани производства пред Комисията за защита от дискриминация.
- обезпечила е планирането, организирането, осъществяването на предварителен контрол за законосъобразност и провеждането на обществени поръчки по Закона за обществените поръчки (ЗОП), финансирани с бюджетни средства, от които: **8** открити процедури по ЗОП, **7** процедури на договаряне без обявление, **7** бр. публични покани по чл. 14, ал. 4, т. 2 във връзка с глава осма „а“ от ЗОП и възлагания по реда на чл. 14, ал. 5 от ЗОП. Всички обществени поръчки са приключили в законосъобразен формат със сключване на договори, като няма отменени от КЗК или ВАС решения за избор на изпълнител. Една обществена поръчка е прекратена по чл. 39, ал. 2 от ЗОП.
- обезпечила е осъществяването на предварителен контрол за законосъобразност на **3** обществени поръчки, програмирани от ДАЗД, МЗ и други директни бенефициенти, изпълняващи проекти по приоритетна ос 5 на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г.;
- обезпечила е коректното водене на Регистъра на договорите, Регистъра на обществените поръчки и на Регистъра на упълномощителните актове в АСП.

Приоритет № 6.5.:

- Процесът на планиране, мониторинг, оценка и бюджетиране да е базиран на резултатите от дейността на АСП.

Със Закона за **държавния бюджет за 2014 г.** и коригирания бюджет към месец декември 2014 г. за Агенцията за социално подпомагане бяха **утвърдени** общо средства в размер **992 825 026 лв.**, от които администрирани разходи – 918 299 750 лв. и ведомствени разходи – 74 525 276 лева.

През **2014 г.** по утвърдените програми са **извършени** администрирани разходи в размер на 919 750 163 лв. по утвърдените програми, а общо направените разходи са в размер на 993 624 675 лева.

Управлението на бюджетния процес се извършва чрез изготвяне на периодични (тримесечни) анализи с натурални и стойностни показатели по видове помощи и закони. Текущо през годината са изготвени анализи за очакваното изпълнение на бюджета по елементи от ЕБК и в програмен формат на АСП. Изготвени са справки и разчети за недостига на лимит във връзка с вземане на управленски решения за максимално ефективно насочване на бюджетните средства.

В резултат на това е оптимизирана и повишена ефективността на социалните разходи до края на 2014 година. Постигната е оптимална социална защита на уязвимите групи от населението при силно рестриктивен бюджет.

АСП участва в управлението на бюджетният процес на делегираните от държавата дейности по отношение на дългосрочното и краткосрочно планиране на натуралните и стойностни показатели в системата на социалните услуги, чрез навременно предоставяне на необходимата информация на МТСП и МФ в съответствие с разпоредбите на решенията на МС за бюджетната процедура.

В изпълнение на това са изготвени справки и разчети за необходимото нарастване на единните стандарти във връзка с нарастване на разходите за минимална работна заплата и индекса на нарастване на другите разходи, проектобюджети за 2015-2017 г. и проектобюджет за 2015 година.

ИЗГОТВЕНИ АНАЛИЗИ, ИНФОРМАЦИИ, ПЛАНОВЕ И ПРОГНОЗИ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА, ОСЪЩЕСТВЯВАНА ОТ АСП

През **2014 г.** дейността беше с насоченост към изготвянето на обективни анализи, информации, планове и прогнози, отнасящи се до реализираните от териториалните подразделения мерки и задачи в изпълнение на политиките, свързани с дейностите по социално подпомагане, социалните услуги и закрила на детето, в т.ч. и от звената в централната администрация.

В рамките на календарната година са изготвени следните **19 анализа, отчитащи ефекта от настъпили изменения в нормативната уредба, както и прилаганата от дирекциите практика по изпълнение на нормативната уредба:**

➤ Въз основа на анализиранияте статистическите данни за социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на децата през м. януари е изготвен **годишния Анализ на изпълнението на натуралните и стойностните показатели на политиките в областта на социалната закрила и равните възможности, социално включване и интеграцията на хора с увреждания** за периода януари – декември 2013 година.

➤ За конкретни периоди на 2014 г.: **първо тримесечие, първо полугодие и към 30.09.2014 г., са изготвени 3-те анализа за текущото изпълнение на натуралните и стойностните показатели през годината.**

➤ **4 тримесечни анализа за дейността на РДСП**, на база представени от регионалните дирекции отчети, които показват конкретни добри практики при изпълнението на социалните политики, в т.ч. динамика и наблюдавани тенденции - по области и обобщено за страната. За тримесечното отчитане на РДСП през 2014 г. е изготвен актуализиран макет.

➤ Сравнителен анализ на **социалните услуги**, делегирани от държавата дейности за **първо и второ тримесечие на 2014 г.;**

➤ Сравнителен анализ на **социалните услуги**, делегирани от държавата дейности за **второ и трето тримесечие на 2014 г.;**

➤ Анализ **за дейността на** центровете за обществена подкрепа (**ЦОП**) и центровете за социална рехабилитация и интеграция (**ЦСРИ**), делегирани от държавата дейности, **за м. септември и м. октомври 2014 г.**;

➤ Анализ за осъществявания контрол от териториалните структури на АСП по прилагането на **чл. 12, ал. 7, т. 6 от ППЗСП** за периода **01.01.2013 г. към 30.09.2014 г.**;

➤ Анализ на състоянието на **целеве групи деца в риск**, които попадат в обхвата на **мобилната социална работа**;

➤ Анализ за дейността на РДСП **по постъпилите предложения, жалби и сигнали от граждани и институции** за периода **четвърто тримесечие на 2013 г. – първо тримесечие на 2014 г.** (чл. 14, т. 5 от Устройствения правилник на Агенцията за социално подпомагане);

➤ Анализ за развитието на **социалните услуги**, делегирани от държавата дейности за периода **2011 – 2013 г.**;

➤ Анализ за изпълнението на програмите за **социално подпомагане** за периода **2011 – 2013 г.**;

➤ Анализ на изпълнението **процеса на деинституционализация** чрез прилагане на дейностите по закрила на детето за периода **2011 – 2013 г.**;

➤ Анализ за изпълнението на **Наредба № РД-07-5 от 16.05.2008 г.** за условията и реда за отпускане на целевата помощ за отопление през отоплителен **сезон 2013/2014 г.** (на база извършения седмичен мониторинг от м. юли до приключване обработването на всички документи; текуща седмична информация е предоставяна на МТСП);

➤ Анализ на отпуснатите еднократни целеви помощи за ученици по реда на **чл. 10а от ЗСПД** (за **учебната 2013/2014 г.**, на база извършения седмичен мониторинг от м. юли до приключване обработването на всички документи; текуща седмична информация е предоставяна на МТСП);

Ежемесечно е осъществяван **мониторинг на отчетните данни** по социално подпомагане, семейните помощи за деца, социални услуги и дейностите по закрила на детето (данните се представят от РДСП). **Обобщена информация** за натуралните и стойностните показатели се предоставя всеки месец **на МТСП**, необходима за ефетивното изпълнение на възложените функции и задължения на Дирекция „Социално включване“.

Всеки месец се **актуализира информацията за функциониращите социални услуги**, делегирани от държавата дейности, публикувана на официалната интернет страница на АСП.

Събирана и обобщавана е справката (по общини и райони-СО; ежемесечно по подадени данни от РДСП), относно **лицата, идентифицирани като жертва на трафик**, а на всеки три месеца – информация за броя на **идентифицираните жертви на домашно насилие**.

За периода от м. септември до края на годината в АСП е обобщена актуална информация за **дейността на ЦОП и ЦСРИ** (предоставена от РДСП за всеки месец), в т.ч.

капацитет, реален брой преминали лица, персонал (по щат и заети, часова заетост на специалистите).

Изготвени са **139 информации, становища и прогнози**, съдържащи аналитични данни за социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на детето – във връзка с конкретни преписки, по искане на МТСП, МС, МФ, ДАЗД и други институции, НПО, питания от медии, както и за нуждите на дирекциите в централната администрация.

Накои от тях са:

- Предложение за разширяване подпомагането с целева помощ за отопление за отоплителен сезон 2013/2014 година;
- Периодични прогнози за очакваното изпълнение на натуралните и стойностните показатели за 2014 г.;
- Бюджетна прогноза 2015 - 2017 г. (конкретните приложения по БЮ № 2/10.02.2014, в изпълнение на Решение № 57/04.02.2014 на МС);
- Средносрочна бюджетна прогноза за трансферите за здравното осигуряване на лицата, които се осигуряват за сметка на държавния бюджет за периода 2015-2017 г.;
- Във връзка с проект на лесна за четене версия на текста на Конвенцията за правата на хората с увреждания е предоставена информация за стъпките и резултатите от апробирането в цялата страна (чрез РДСП), в т.ч. предложения за изменение на конкретни текстове;
- Отчитане на показателите по предприетите мерки за еднократно подпомагане на лица и семейства, съгласно ПМС № 42 от 05.03.2014 година;
- Обобщена информация за средномесечния брой подпомагани бежанци по ППЗСП, ЗИХУ и целева помощ за отопление - през 2013 г. и към определени периоди на 2014 г.;
- Информация, свързана с участието на АСП в изпълнението на Националната програма за интеграция на бежанците в РБ (2011-2013 г.);
- Аналитични информации за постигнатото от АСП (специализираните дирекции в централната администрация и изпълнението на натуралните и стойностните показатели) - от 2013 г. към различни периоди на 2014 г.;
- Аналитична информация за изпълнението на дейности, програми и проекти до края на 2014 г.;
- Информация за изпълнението на мерките за гарантиране на социална защита на уязвимите групи от населението за периода от 01.01.2010 г. до 31.12.2013 г., вкл.;
- Прогноза за необходимите средства за изплащане на целева помощ за отопление – разработени варианти при определени стойности в случай на увеличение цената на електроенергията;
- Аналитична информация за изплатената еднократна помощ на майките студентки за периода 2011 - 2014 г., вкл.;
- Аналитична информация за изплатената еднократна помощ при раждане за периода 2009 – 2014 г., вкл.;

- Информация за отпуснатите винетки за периода 2012 - 2014 г., вкл.;
- Обосновки, относно недостига на средства - по програми и видове помощи, на база изпълнението на бюджета (периодичен мониторинг);
- Аналитична прогноза за недостига на средства, заложи в бюджета на АСП за 2014 г.;
- Информация за наблюдавания ръст в изпълнението на натуралните и стойностните показатели в периода 2012, 2013 и 2014 г.;
- Информация във връзка с осигуряване на допълнителен финансов ресурс за целево обезпечаване на услугата „Личен асистент“ за лицата, на които срока на договорите по схема „Алтернативи“ (проект „Подкрепа за достоен живот“), приключва на 31.12.2014 г.;
- Становище, във връзка с проект на ПМС относно увеличаване бюджета на МТСП/АСП;
- По задачите и мерките от компетентността на АСП - актуализирана информация по изпълнението на: План за действие за изпълнение на Националната стратегия на РБ за интегриране на ромите (2012-2020) - за периода 2014-2020 г.; План за действие, съдържащ мерки за привеждане от РБ на нормативната уредба и политики в областта на хората с увреждания в съответствие с разпоредбите на Конвенцията за правата на хората с увреждания (2013-2014 г.); Национална програма за превенция и защита от домашно насилие за 2014 г. (в т.ч. предложения и дейности за включване на НП за 2015 г.); Национален план за действие за насърчаване равнопоставеността на жените и мъжете за 2014 г.; мерки и действия, предприети от АСП - информация за доклада за 2012-2014 г. за степента на отразяване на Националната концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора (2012-2030 г.); Националната програма за реформи за 2014 г.;
- Становище по предложения за намаляване на административната тежест в Закона за насърчаване на заетостта и Закона за социално подпомагане;
- Статистическа информация, относно разходите за здравеопазване и дългосрочна грижа на държавите членки на ЕК - за работната група по застаряване към Комитета по икономическа политика;
- Предоставена е статистическа информация за програмите и мерките, изпълнявани през 2013 г., вкл. и операциите по ОП РЧР (за изпълняваната през 2013 г. Политика на пазара на труда, съгласно Методология на Евростат).

Изготвени са **14 бр. информации, съдържащи аналитични данни, по постъпили заявления за достъп** до обществена информация, за които са издадени разрешения за предоставяне.

Изготвени са и са **обобщени следните документи**, отнасящи се до дейностите, изпълнявани от Агенция за социално подпомагане:

- Отчет за административните услуги, извършени от териториалните поделения на АСП през 2013 г.;

- Справки за натовареността на служителите през 2013 г. - от отделите „Закрила на детето“, „Хора с увреждания и социални услуги“, „Социална закрила“ (в т.ч. по ЗСПД), публикувани на вътрешната интернет страница на АСП;
- Предложение до ръководителя на Инспектората за извършване на проверка, във връзка с установена различна практика при отчитане на отпуснатите семейни помощи по чл. 2, ал. 1, т. 9 от ЗСПД.

Във връзка с посещения на ръководството на МТСП и ръководството на АСП в конкретни области и общини, както и за участия в заседания на Комисии в НС и други, изготвени са **42 бр. информации** за социалното подпомагане и услуги на лица и семейства, както и за дейностите по закрила на детето и проектите „Подкрепа за достоен живот“, „И аз имам семейство“.

Ежемесечно се обобщават **отчетите и работните програми на дирекциите** в централната администрация, като изготвените по 12 отчета и работни програми се публикуват на вътрешната интернет страница на АСП и са предоставени на МТСП.

Актуализирани са **Вътрешните правила за планиране, мониторинг и оценка в АСП**. В съответствие с утвърдената Система за управление на риска са изготвени **План за управление на риска** и **План за управление на остатъчния риск** – за 2014 година.

В изпълнение на чл. 33а от Закона за администрацията са изготвени **Отчет за изпълнение на целите за 2013 г. и Цели на администрацията за 2015 година**.

На официалната интернет страница са публикувани **Годишния оперативен план на АСП за 2014 г.** и актуализирания **Стратегически план на АСП за периода 2014-2017 година**.

Представители на АСП участват в работата на Междуведомствената работна група по демографските въпроси към министъра на труда и социалната политика, в т.ч. Агенцията представя информация – от своята компетентност, във връзка с отчитане изпълнението на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие на населението на РБългария (2012-2030 г.).

Приоритет № 6.6.:

- Да се осигури ефективна координация между всички нива, чиито дейности, имат задължения по спазването на законодателството и финансовата дисциплина в АСП.

Със Заповед № РД 01-1151 от 10.12.2014 г. са утвърдени методически указания за допълнение на актуализираната счетоводна политика в системата на МТСП и ВРБК с цел обезпечаване на единен подход при счетоводно отразяване на АСП и във връзка с изискването на т. 110 от ДДС №13/2013 г. на МФ, **всички разпоредители с бюджет в системата на Министерство на труда и социалната политика следва да преминават**

изцяло към прилагане на Сметкоплана на бюджетните организации (СБО) – до 30.09.2014 година.

С цел подобряване на процеса по управление на собствеността със заповед на изпълнителния директор на АСП са въведени **Вътрешни правила за условията и реда за придобиване, предоставяне, зачисляване, прочитане, ползването и поддържането на служебните моторни превозни средства в АСП .**

Предприети са необходимите мерки за отстраняване на констатираните от одитния екип пропуски, относно начина на комуникация с териториалните поделения на АСП. Всички указания на АСП във връзка с счетоводените разходи с ЕБК са сведени до знанието на териториалните структури в съответствие с установения ред.

Приоритет № 6.7.:

- Да се оптимизира процеса, свързан с осъществяването на специализиран контрол по законосъобразното прилагане на нормативните актове в областта на социалното подпомагане и социалните услуги;
- Осъществяване на специализиран контрол по законосъобразното прилагане на нормативните актове в областта на социалното подпомагане и социалните услуги.

Инспекторатът към изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане реализира своите функции въз основа на дадените му правомощия в Закона за социално подпомагане, Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане и Устройствения правилник на Агенция за социално подпомагане.

Инспекторатът осъществява специализиран контрол по законосъобразното прилагане на нормативните актове в областта на социалното подпомагане. Обект на контрол е дейността на териториалните поделения на АСП, специализираните институции за социални услуги и социалните услуги, предоставяни в общността.

През **2014 г.** са **планирани** общо **296 проверки**. Извършени са всички планирани проверки. За отчетния период са **реализирани общо 485** проверки, включително 1 проверка в централната администрация на АСП.

През **2014 г.** е налице **увеличение** на броя на мониторинга – 120 броя, в т.ч. 44 мониторинга относно оценка и изследване на качеството на социалната услуга „Приемна грижа“, предоставяна от ДСП и Общинските администрации (спрямо броя на осъществените през 2013 г. – 112 броя). Запазва се броя на извършените тематични проверки: 149 - 2013 г., а през 2014 г. са 148. Извършването на тематични проверки дава възможност за осъществяване на ефективен и качествен контрол по законосъобразното прилагане на определения нормативен акт или нормативно основание.

В сравнение с 2013 г., през **2014 г.** в АСП са извършени близо **два пъти по-малко** проверки по сигнали от граждани и институции. През 2013 г. броят на проверките по сигнал е 164, а през 2014 г. - **83**. Запазва се тенденцията по-голяма част от сигналите да касаят деца в риск и действията на социалните работници, работещи с тях.

И през **2014 г. най-често срещаните пропуски и нарушения в териториалните поделения на АСП** са свързани с: прилагане на Вътрешните правила за условията и реда за придобиване, предоставяне, зачисляване, отчитане, поддържане и ползване на автомобилната техника на АСП; Вътрешните правила за информационно-деловодната дейност и документооборота в териториалните поделения на АСП; в работата по случаи на деца в риск на отделите „Закрила на детето“. При извършената в ДСП тематична проверка, относно прилагане на нормативната уредба по закрила на детето при работа по случаи на малолетни и непълнолетни бременни и майки е констатирано, че по сигналите за малолетни и непълнолетни бременни девойки и майки в голяма част от проверените ОЗД се работи формално, като не се отчитат реалните рискове за майките и новородените и не се предприемат съответните мерки за закрила спрямо тях. Като причини могат да бъдат посочени големият брой на сигналите за малолетни и непълнолетни бременни и майки, ограниченият брой на служителите в отделите и невъзможността им да извършват качествено обема от работа, касаещ прилагането на мерките за закрила на деца в риск

В **специализираните институции за социални услуги** и през **2014 г. най-често констатираните пропуски и нарушения** са свързани с проблеми в материалната база и воденето на задължителната документация, а в Домовете за възрастни хора пропуските на доставчици на социални услуги по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане, вписани в Регистъра на АСП са свързани с непознаване на нормативната база, в резултат на което предоставянето на услугата не е съобразено с Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане.

Въз основа на направените констатации и изводи в констативните протоколи и докладите от извършените проверки, както и с цел отстраняване на допуснатите пропуски и нарушения през **2014 г.** са дадени общо **1 836 задължителни предписания и препоръки**. Спрямо 2013 г. се е запазил броят на дадените задължителни предписания, а е намалял броят на дадените препоръки.

Във връзка с констатирани нарушения при извършените проверки са съставени **11 Акта за установено административно нарушение**, на основание чл. 37, ал. 1 от Закона за социално подпомагане, което е с **9 повече** от 2013 г., когато са били съставени 2 Акта.

И през **2014 г.** се запазва тенденцията да **намалява** броят на служителите, за които са дадени предложения за налагане на административни наказания. През 2012 г. е поискано образуване на дисциплинарно производство за 42-ма служители, през 2013 г. – за 30, а през 2014 г. във връзка с констатирани нарушения са направени предложения за търсене на

дисциплинарна и имуществена отговорност по Закона за държавния служител и Кодекса на труда на **13** служители в териториалните поделения на АСП.

За отчитане на извършената работа от Инспектората са изготвени и предоставени тримесечни доклади. Месечни отчети са предоставени на ръководителя на Инспектората в Министерството на труда и социалната политика. Констатираните пропуски и нарушения са анализирани, с цел превенция на повторното им допускане, повишаване качеството и уеднаквяване на работата в дирекциите.

През **2014 г.** чрез интернет страницата на Комисията за превенция и противодействие на корупцията на Министерски съвет са постъпили **15** сигнала, като 2 от тях са съдържали твърдения за наличие на конфликт на интереси, които при извършените проверки не са потвърдени. Останалите сигнали се отнасят предимно за незаконни или неправомерни действия или бездействия, административно законово нарушение и лошо отношение на служители. Резултатите от извършените проверки за корупция и конфликт на интереси са оповестени на официалната интернет страница на Агенцията за социално подпомагане.

През месец **октомври 2014 г.** е извършено анкетно проучване за оценка на корупционния риск, включващо всички териториални структури на АСП. Вследствие на извършеното проучване е изготвен анализ и оценка на корупционния риск и са набелязани дирекциите, намиращи се в средна и сравнително висока степен на риск. Резултатите от оценката са взети предвид при планиране на проверките на Инспектората в териториалните поделения на АСП за 2015 година.

Приоритет № 6.8.:

- *Да се осигурят условия по осъществяване на дейности за информираност на обществото чрез медиите във връзка с изпълнението на държавната политика в областта на социалното подпомагане и социалните услуги, както и дейностите по закрила на детето;*
- *Осъществяване на дейности за информираност на обществото чрез медиите за изпълняваните от АСП политики през 2014 г.*

И през **2014 г.** целта на дейностите за информираност чрез медиите за изпълняваните от АСП политики бе обществото да бъде запознато с резултатите от реализиране на приоритетите в областта на социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на детето.

По заявки на национални и регионални медии и по инициатива на отдел „Връзки с обществеността“ през годината са осъществени **около 130** тематични участия на експерти, преобладаващо от централната администрация на АСП; предоставени са и **над 90** писмени информации и подробни статистически справки. Налице е все по-голяма медийна ангажираност на експерти от териториалните поделения на Агенцията, когато става дума за конкретни казуси или статистика с регионални измерения. С тази трайна и позитивна

тенденция до голяма степен е преодолян отживелият модел на медийна комуникация – по даден казус да се осигурява информацията от съответната дирекция, а „говорител“ да бъде експерт от централната администрация или звеното за връзки с обществеността. Основен информационен инструмент, освен целевите експертни участия по основните теми, остават и ежемесечните пресконференции на директорите на регионалните дирекции за социално подпомагане, установени още от 2006 г. като начин за представяне на актуални акценти в дейностите на регионалните структури на АСП. Тези пресконференции за **2014 г.** са **250** за **26** регионални дирекции за социално подпомагане.

През **2014 г.** продължи утвърждаването на прессъобщенията на официалната интернет страница на АСП като традиционна, но категорично ефективна ПР-техника. В секция „Новини“ през годината бяха публикувани **80** прессъобщения (при 53 през 2013 г.). Ползваемостта им достига до отразяване в средно около 40 печатни и електронни медии и информационни сайтове и значително повече, когато става дума за прагматична информация от типа: динамика и крайни резултати от кампаниите за целево енергийно подпомагане и целева помощ за първокласници; същностни промени в нормативната уредба; развитието на проекти като „Подкрепа за достоен живот“ и „И аз имам семейство“; действия на службите по нашумели казуси от сферата на закрила на детето. Ефективността при комуникирането чрез прессъобщенията на АСП се изразява във факта, че на практика те имат като резултат около 4 000 последващи публикации при спазване на много важния ПР-принцип: информацията да е достоверна и от първоизточника.

Проследимостта на използването е постигната благодарение на непрекъснатия медиа-мониторинг на **600** източника въз основа на договорни отношения с агенция „ПР инфо“, което позволява изготвянето на не по-малко от два ежедневни бюлетина с публикации, касаещи дейността на АСП и нейните териториални структури. Освен цялостна представа за информационния поток, този ресурс позволява оперативна реакция при възникване и огласяване на проблем, изискващ спешни действия или разяснения от страна на регионалните структури. Тази вече утвърдена и работеща практика ще продължи и през 2015 година.

В сравнителен план е налице известно **пренареждане на интереса към дейностите на АСП от страна на конкретните национални медии**. Докато през 2013 г. този интерес, материализиран като заявки за участие или писмена информация, отреждаше челно място на БТВ (52), през **2014 г.** това е Нова телевизия - с 42 заявки, следва БТВ – 32, ТВ 7 и Нюз 7 – 31, БНТ (всички канали) – 21. От радиостанциите най-активни са БНР – 21, и Дарик радио – 9 заявки. При печатните медии води групата „Телеграф“ и „Монитор“ - 25 заявки за участия, сред които и 3 интервюта на изпълнителния директор на АСП. Според актуални изследвания 80% от гражданите на България се информират от 4-те телевизии – БТВ, Нова телевизия, БНТ и ТВ 7. Анализът за 2014 г. свидетелства за адекватния на ситуацията факт, че АСП комуникира близо 60% от своите послания именно чрез тези 4 медии.

През **2014 г.** по реда на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ) са подадени **90** заявления за достъп до обществена информация, като 76 са постъпили в писмена форма и 14 по електронен път. Две от заявленията са оставени без разглеждане, съгласно чл. 25, ал. 2 от ЗДОИ. Издадени са **44** решения за предоставяне на пълен достъп, като от тях на граждани - 12, журналисти - 2, НПО – 22, фирми – 6, държавни и общински администрации - 2. Уведомителните писма са 44, като от тях на граждани - 32, НПО – 7, фирми – 3, държавни администрации - 2. За 3 заявления е удължен срокът за отговор поради голямото количество искана информация и необходимостта от допълнително време за нейното събиране, обобщаване и изготвяне отговора на заявителя. Останалите 87 са изпълнени в определения от закона срок.

Темите, които преобладават в исканата информация, се отнасят до: достъп до социални доклади; национална статистика относно отпускане на медицински изделия и помощни средства; отчетни доклади за предоставяне на помощи и изплатени средства по различните нормативни документи; статистика за децата в специализирани институции – брой, капацитет; осиновявания; деца с увреждания; приемна грижа; работа на отделите „Закрила на детето“ и други.

Приоритет № 6.9.:

- *Да се осигурят условия за прилагане и развитие на електронното управление и информационно-комуникационните технологии в системата на АСП.*

ПРОЕКТИРАНЕ, РАЗРАБОТВАНЕ И ВНЕДРЯВАНЕ НА СОФТУЕР ЗА ИНТЕГРИРАНА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА ЗА СОЦИАЛНОТО ПОДПОМАГАНЕ

Изграждане на автоматизирана информационна система

Дейностите се извършват в изпълнение на проект BG051PO001–6.2.01 „Разработване и внедряване на информационни системи и бази-данни, обслужващи системата за социално подпомагане, предоставяне на социални услуги и социално включване“ по Приоритетна ос 6 от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

В изпълнение на Договор № BG051PO001-6.2.01-ДО01/2 от 14.01.2013 г. се използва изградената обща Интернет свързаност в централната администрация на АСП и териториалните дирекции, посредством две оптични, независими трасета, всяко с капацитет от 1000 Mbps и осигуряване на Back-up (резервираност), на централната администрация на АСП.

Подписан е договор № BG051PO001 – 6.2.01-ДО01-1/13.05.2014 г. с предмет **„Изграждане и поддържане на Интегрирана информационна система на АСП“** със

срок за изпълнение 14 месеца. Дейностите се изпълняват по график и към края на 2014 г. е разработен прототип на Интегрираната информационна система (ИИС) с **три основно функционално обособени модула**: „Социално подпомагане“, „Закрила на детето“ и „Социални услуги“.

През месец юни 2014 г. е обявена открита процедура по реда на ЗОП с предмет **„Доставка и гаранционно поддържане на хардуер (компютърна техника и оборудване)** за нуждите на Агенцията за социално подпомагане – Дейност № 10 от Договор за БФП № BG051PO001 – 6.2.01” и е избран изпълнител на обществената поръчка (като решението по чл. 73 от ЗОП все още не е влязло в сила, поради обжалването му пред ВАС).

Подобряване на техническото обезпечаване на АСП

С цел обезпечаване на най-неотложните нужди от компютърна и периферна техника през **2014 г.** са доставени **147** преносими компютъра (лаптопи) и **13** мулти функционални устройства.

През **2014 г.** са **актуализирани и променени програмните продукти** за социално подпомагане в дирекциите „Социално подпомагане“, във връзка с изменения на нормативната уредба (Закона за интеграция на хората с увреждания, Закона за семейни помощи за деца, Правилника за прилагане на Закона за социалното подпомагане, Наредба № 18 от 22.10.2007 г. за условията и реда за разпределяне на храни от интервенционни запаси за най-нуждаещи се лица, Правилника за прилагане на Закона за семейни помощи за деца, ПМС № 42/27.02.2014 г., Наредба РД-07-5/2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление; Наредба № Н-19 от 2.12.2008 г. за условията и реда за освобождаване на лица с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност или вид и степен на увреждане и лица или семейства, отглеждащи деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средно образование, но не по-късно от 20-годишна възраст от винетни такси при ползване на републиканските пътища).

С цел подобряване комуникацията на АСП и териториалните поделения активно се поддържа и актуализира вътрешен форум за служителите на териториалните поделения на АСП.

Подобряване на информационния обмен на данни в АСП и териториалните поделения

Осигурен е **Електронен обмен на данни** в областта на социалната сигурност по Регламент 883/2004 година. Инсталирана е мрежова система за регулиране на интернет трафика на потребителите и контрол на използваните от тях приложения.

Реализиран и осигурен е на **100% достъп** до Национална база данни „Население“, Агенция по вписванията, НАП, НОИ и Агенция по заетостта, на база на подписани

споразумения с държавните институции за предоставяне на информация по електронен път (НАП, ГД ГРАО, НОИ, Агенция по заетостта и др.), свързана с дейността на АСП.

Създадена е организация по **предоставяне на ежемесечна информация** на териториалните дирекции, както следва:

- от НОИ - информация за размера на изплащаните обезщетения за безработица; информация за размера на изплащаните парични обезщетения и помощи от ДОО; информация относно размера на изплатените пенсии;
- от ГД ГРАО - информация за починалите лица през предходния месец.

Поддържан е актуален регистър за издадените цифрови сертификати за УЕП, съгласно Наредбата за удостоверенията за електронен подпис в администрациите. През **2014 г.** са подновени **253** сертификата за УЕП на директори и служители на териториални дирекции.